

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADIENIS – WEDNESDAY, RUGSĖJO – SEPTEMBER 1, 2010 • Vol. CI Nr. 168

Kaina 75 c.

Aptarti svarbiausi naujojo politinio sezono darbai

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Svarbiausiais naujojo politinio sezono darbais premjeras Andrius Kubilius įvardina kitų metų valstybės biudžetą, energetikos sektoriaus darbus bei valstybinių įmonių valdymo pertvarką. Tai Vyriausybės vadovas pabrėžė po rugpjūčio 31 d. vykusio jo ir prezidentės Dalios Grybauskaitės susitikimo, kuriame kalbėta apie naująją politinį sezoną.

Pasak A. Kubiliaus, kitų metų valstybės biudžete didelių permainų nenumatoma. „Toliau išlieka taupaus gyvenimo biudžetas ir sprendimai, susiję su įvairių išlaidų mažinimu, jau iš esmės yra priimti dar pavasario sesijoje, ypač socialinėje srityje. Galėčiau paminėti, kad yra labai aiškus įsipareigojimas šio sezono metu, bent jau Vyriausybės lygiu, užbaigti svarstymus dėl ilgalaikės ‘Sodros’ pertvarkos, kuri taip pat susijusi su ilgalaikiu ir taupiu gyvenimu”, – kalbėjo A. Kubilius.

Ministras pirmininkas pažymėjo, kad yra labai konkretūs planai, ką da-

Prezidentės Dalios Grybauskaitės ir premjero Andriaus Kubiliaus susitikimas.

Valdo Kopūsto (ELTA) nuotr.

ryti per artimiausius keletą mėnesių energetikos srityje: kurti energetikos rinką, įgyvendinti europinius nurodymus, ypač dujų sektoriuje, baigti atominės elektrinės strateginio investuotojo atranką. Premjero teigimu, pertvarką energetikos srityje reikia daryti siekiant nepriklausomumo ir alternatyvų sukūrimo. Valdantieji didelį dėmesį ketina skirti ir valstybinių įmonių pertvarkai.

A. Kubilius pažadėjo atsižvelgti į šalies vadovės išsakytas pastabas dėl tokių kultūros objektų, kaip Gedimino kalno ir pilies, Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, finansavimo. Prezidentė pabrėžė, kad kaip niekada svarbus išlieka „Sodros“ pertvarkos įgyvendinimo klausimas. D. Grybauskaitė taip pat pabrėžė elektros ir dujų rinkos kūrimo bei plėtros būtinybę.

Lituanistinėms mokykloms užsienyje – ministro sveikinimas

Vilnius, rugpjūčio mėn. 31 d. (Delfi.lt) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis pasveikino pasaulio lituanistinių mokyklų bendruomenę su mokslo metų pradžia.

„Lituanistinėje mokykloje skiepijami meilės ir pagarbos Lietuvai daigai daugeliui tampa tvirtu pamatu pradedant eiti lietuviškojo gyvenimo keliu, suartina ir telkia po pasaulį pa-

sklidusius mūsų brolius ir seseris. Tvirtai tikiu, kad lituanistinė mokykla visuomet išliks tais lietuviškosios pasaulėjautos ir bendražmogiškųjų vertybių formavimosi namais, kuriuose ugdoma pagarba savajai Bendruomenei, Tautai ir mūsų visų Tėvynei Lietuvai”, – sakoma užsienio reikalų ministro sveikinime.

Lietuvos diplomatinės vadovas naujųjų mokslo metų proga linkėjo

ryžto ir vienybės. „Naujųjų mokslo metų išvakarėse lituanistinių mokyklų mokytojams, mokiniams ir jų tėvams nuoširdžiai linkiu entuziazmo, ryžto, vienybės ir širdingai dėkoju už pasišventimą ir atsakomybę, už gyvojo patriotizmo pavyzdį”, – rašoma A. Ažubalio sveikinimo laiške.

Šiuo metu 31 pasaulio šalyje veikia 187 lietuvių neformaliojo švietimo įstaigos, kuriose mokosi apie

6,200 mokinių.

Užsienio reikalų ministerija, pasitikdama naujuosius 2010–2011 mokslo metus, paruošė ir nusiuntė užsienio lietuvių švietimo įstaigoms mokymo priemonių rinkinius, kuriuos sudaro įvairaus amžiaus moksliviams skirti leidiniai. Rinkiniai išsiųsti 147 savaitgalinėms lietuviškoms mokykloms 29 pasaulio valstybėse.

Lietuvos atstovas – Šiaurės Atlanto tarybos dekanas

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Lietuvos ambasadorius prie NATO Linas Linkevičius pradeda eiti Šiaurės Atlanto tarybos dekaną pareigas. Kaip vyriausiojo Šiaurės Atlanto tarybos ambasadoriaus, dekaną uždavinys – talkinti NATO generaliniam sekretoriui, politinei organizacijos vadovybei.

Dekanu paprastai skiriamas ilgiausiai savo šaliai NATO Taryboje atstovaujantis, daugiausia patirties šiame darbe turintis ambasadorius. Dekanui tenka pareiga prireikus išreikšti visos Šiaurės Atlanto tarybos nuomonę trečiosioms šalims, jam teikiama pirmenybė pasisakyti.

L. Linkevičius nuolatinis Lietuvos atstovu Šiaurės Atlanto taryboje buvo paskirtas 2005 m. liepos mėnesį. Šias pareigas jis ėjo ir 1997–2000 m.

Šiaurės Atlanto taryba yra svarbiausia NATO sprendimų priėmimo institucija. Jai pirmininkauja generalinis sekretorius. Tarybą sudaro visų NATO narių nuolatiniai atstovai, susirenkantys mažiausiai kartą per savaitę.

Čikagoje vykusiuose festivaliuose koncertavo ir lietuviai

„Laumės“ merginų šokis Navy Pier.

T. Stonkaus nuotr.

Čikaga, rugpjūčio 31 d. (LR Generalinio konsulato info) – LR Generaliniam konsulatui tarpininkaujant, Čikagos susigiminiavusių miestų bei burlaivių festivaliuose buvo surengti ir lietuviškos kultūros pristatymai. Š. m. rugpjūčio 26 d. centriniam miesto parke Millennium Park šoko net du lietuviški kolektyvai – „Dance-Duo” ir „Suktinis”. Net 15 S. Čelkytės-Krumhorn ir E. Lissauskienės vadovaujamų studijos šokėjų pristatė turtingą programą, kurios visi šokiai buvo atliekami pagal lietuvišką mu-

ziką. Po to scenoje su įprastu užsidegimu lietuvių liaudies šokius atliko keturios poros „Suktinio” šokėjų, vadovaujamų G. Elekšytės ir M. Adomaitytės.

Rugpjūčio 29 d. didžiausiame Čikagos pramogų centre Navy Pier, vykstant įspūdingam Didžiųjų burlaivių festivaliui, koncertavo lietuvių liaudies šokių kolektyvas „Laumė”. Atlikėjai, vadovaujami V. Indriliūnas ir A. Jasaitės-Paulauskas, dainavo lietuvių liaudies dainas, šoko darbo, apeiginius, vestuvių ir kitus šokius.

Šiame numeryje:

- Skautybės kelias. Kaip skautavimas paveikė mano gyvenimą (p. 2)
- Paramą ar nuorodas atveža A. Merkel? (p. 3)
- L. Apanavičienės skiltis (p. 3)
- Filmą, paroda ir knyga (p. 4–5)
- Laiškai, nuomonės (p. 5)
- Lietuviškais Lenkijos takais (1) (p. 8)
- Varlė bunkeryje (8) (p. 9)
- Dėkojame aukojantiems (p. 10)

Valiutų santykis

1 USD — 2,73 LT
1 EUR — 3.45 LT

DRAUGAS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Žinia, argumentavimas, pasirėmus asmenine istorija ar patirtimi, beveik visuomet veikia paveikiai, ypač jei žodžiai ateina iš įtakingo politiko lūpų. Tuo pasinaudojo JAV senatorius Dick Durbin, nevengiantis priminti kitiems apie savo lietuvišką kilmę, rugpjūčio 29 d. pasisakęs už mečėtės, pramintos Ground Zero Mosque, New York mieste statybą. Senatorius, gindamas musulmonų norą Ground Zero vietoje statyti mečėtę, City Club of Chicago susirinkusiems kalbėjo: „Yra tik vienas daiktas, likęs iš mano mamos, senelės kelionės į šią šalį, kurį iki šiol turiu ir kuris buvo jų lagamine, tai – maldaknygė. Katalikiška maldaknygė lietuvių kalba, išspausdinta 1860 metais.“ Durbin priminė ir aplinkybes, kuriomis jo mama su senele išvyko iš carinės Lietuvos – kai buvo draudžiama lietuviška spauda, o tuo pačiu – katalikų tikėjimo išpažinimas. Taip karštose diskusijose dėl galimos mečėtės atsirado ir „lietuviško kvapo“.

Vyr. redaktorė Dalia Cidzikaitė

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Tel.: 773-585-9500. Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00. Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589. Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja. Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA

(metams kasdiena, paskelbta) \$250.00 JAV

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00
Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

Metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

Metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis

Oro paštu

Metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu

Metams \$70.00

Vyriausia redaktorė – Dalia Cidzikaitė

redakcija@draugas.org

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė – Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasiilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė Aušra Jasaitytė-Petry
8830 Magnolia Court
Orland Park, IL 60462

El. paštas: ausra67@sbcglobal.net

„National Honor Society” rašinys: „Kaip skautavimas paveikė mano gyvenimą”

sl. RIMA LINTAKAITĖ

Lietuviškas skautavimas yra man atnešęs daug įvairios naudos. Ne tik, kad mano geriausios draugės skautauja su manimi, bet kad turiu progą dalyvauti vadovų lavinimo kursuose ir tuo pačiu juose vadovauti. Šie kursai man padeda būti geresne vadove, geresne drauge ir susipratusia bendruomenės nare. Skautavimas mus moko vadovauti, spręsti problemas, dirbti su kitais ir kūrybingai galvoti – tai ypatybės, kurias naudoju kasdieniniame gyvenime.

Per dvejus, beveik trejus metus gimnazijoje per skautavimą aš daugiau išmokau apie savo mokyklą, bendruomenę ir save. Pereitais metais man teko būti skiltininke. Norėdama būti veiksminga ir gera skiltininke, turėjau ne tik susidoroti su savo mokslais, šokiais ir lietuviška veikla, bet ir rasti laiko suplanuoti ir vesti skilties sueigas. Mano atsakomybė buvo e. paštu susisiekti su kitomis sesėmis, kad jos žinotų, ką reikia atsivežti/paruošti sueigai, ir pranešti, kas vyks ateityje. Per tuos keturis mėnesius supratau, kaip sunku vadovauti ir kaip svarbu būti susiorganizavusiai. Kartais yra sunku būti nešališkai ir draugiškai, ypač, kai turiu vadovauti savo draugėms. Išmokusi šių įgūdžių, esu veiksmingesnė organizuojant mokyklinius projektus, taip pat padedant vesti grupę projekto metu.

2009 m. vasarą dalyvavau skautų

vadovų lavinimo programoje (GVM). Ten ne tik mokiausi vadovavimo teorijos, bet išmokau, kaip svarbu dirbti su kitais, kad bendromis pastangomis (teamwork) pasiektum tikslą. Su savo skiltimi sprendėme užduotis, per kurias artimiau susidraugavome, susibūrėme į veikiančią skiltį ir sužinojome viena kitos stiprybes bei silpnybes. Supratusios viena kitos pajėgumus, mes galėjome juos pritaikyti ten, kur reikėjo. Ši patirtis mane išmokė, kad bet kokioje grupėje žmonių stiprybės ir silpnybės gali būti pritaikytos bet kokių atveju. Tuo pačiu pamačiau, kad kūrybingumas

sl. Rima Lintakaitė.

„SKAUTŲ AIDO” STOVYKLINIS KONKURSAS

Vydūno fondas skelbia SKAUTŲ AIDO stovyklinį konkursą

Kūrybos temos

2 puslapių montažai (aprašymai su nuotraukomis)

Stovykliniai rašiniai:

„Pavyzdingas stovyklautojas”

„Sumanus vadovas”

„Įdomiausia stovyklos diena”

„Mūsų skiltis stovyklauja”

Stovyklinė fotožurnalistika (1 puslapio su paaiškinimais)

Įdomios stovyklinės akimirkos

Mokomės skautauti

Skautiškas žaidimas

Kūrybingi skautai

Premijos

KATEGORIJA	10-14 m.	15-17 m.	18-20 m.	21+ m.
Montažai	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 100 dol., 2 – 50
Rašiniai	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 100 dol., 2 – 50
Nuotraukos	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 50 dol., 2 – 25	1 po 100 dol., 2 – 50
Australijos skautams	Po 25 dol. kiekvienai temos ir amžiaus grupei.			

Vertinimo komisija. Vertinimo komisiją sudarys 3 tuntininkai iš atskirų LSS rajonų ir 3 skautai akademikai.

Konkurso laikas. Nuo 2010 m. birželio 20 d. iki rugsėjo 6 d.

Stovyklinius konkursinius darbus siųskite iki rugsėjo 12 d. (Australijos skautams iki 2011 m. kovo 1 d.): SKAUTŲ AIDO stovyklinis konkursas, c/o Vydunas Youth Fund, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 arba vyduno.fondas@sbcglobal.net

Prašom pranešti el. paštu, jei siųsite konkursinį darbą paprastu paštu.

Konkursiniai darbai bus išspausdinti stovykliniame SKAUTŲ AIDO numeryje.

gali plaukti iš bet kokio šaltinio! Išmokusi tai supratau, kad šie įgūdžiai ne vien tinka stovykloje, bet ir sporte, mokyklos užsiėmimuose ir klasės projektuose, kur užduotys turi būti atliktos greitai, veiksmingai ir kūrybingai.

Per visas sueigas, stovyklas ir kursus, kuriuos lankiau, įgijau naujo pasitikėjimo savimi ir savo vadovavimo branda, kuriuos naudoju kasdien gimnazijoje. Aš nebijau paprašyti pagalbos, kurios anksčiau neprašydavau. Skautavimo dėka aš sugebu geriau dalyvauti klasės projektuose – klausydama kitų nuomonių ir pasiūlymų, lengviau prisidedu prie darbo ir padedu jį suorganizuoti. Svarbiausia – išmokau ir beveik kasdieną mokinuosi komandinio darbo vertės.

Skautavimas yra man davęs vadovavimo ypatybių ir naujo pasitikėjimo savimi, kuriuos galiu naudoti bet kuriuo savo gyvenimo atveju – ar tai namuose, stovykloje ar mokykloje.

„National Honor Society” yra prestižinė JAV organizacija, skirta gimnazistams, kuri pasirenka narius atsižvelgdama į mokinio mokslo rezultatus, vadovavimą, tarnavimą bendruomenei ir charakterį.

Amžius

- I grupė: 10–14 m.
- II grupė: 15–17 m.
- III grupė: 18–20 m.
- IV grupė: 21+ m.

PARAMĄ AR NUORODAS ATVEŽA A. MERKEL?

DARIUS VARANAVIČIUS

Po jau senokai įvykusio ir prieštaringai vertinto Aleksandr Lukašenka apsilankymo Vilniuje, rugsėjo 6-ąją pagaliau sulauksime dar vienos aukščiausio lygio viešnios. Lietuvoje lankysis Vokietijos kanclerė Angela Merkel, žadanti atvežti daug teigiamų naujienų. Lieka tikėtis, kad gero dialogo su Dalia Grybauskaite nesugadins galinčios pasireikšti moteriškos ambicijos, mat Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) žurnalo „Time“ paskelbtame populiariausių pasaulio vadovių – moterų dešimtuke Lietuvos prezidentė aplenkė Vokietijos vadovę.

Iš tikrųjų A. Merkel lankantis Lietuvoje bus labai svarbu stebėti, kokie klausimai vyraus jos darbotvarkėje. Ar tai bus bendrojo pobūdžio diplomatiniai reveransai bei formali padėka Lietuvai už visapusišką lojalumą Briuselio politikai, kurią didžiąja dalimi lemia ta pati Vokietija, ar vis dėlto bus svarstomos principinės problemos, visų pirma susijusios su energetine Europos Sąjungos (ES) politika?

Reikia pripažinti, kad Lietuvos užsienio politikos krypties kaita lėmė ir tam tikrą tiesioginio dialogo su įvairių pasaulio valstybių vadovais stoką. Galbūt grynai iš pragmatinių paskatų prezidentė buvo susitikusi su Rusijos premjeru Vladimir Putin, Vilniuje, kaip jau buvo minėta, priėmė Baltarusijos vadovą, dabar, tikėtina, planuoja kelionę į Maskvą. Tačiau oficialių dvišalių aukščiausio lygio susitikimų nebuvo tiek daug, kiek jų pasitaikydavo Valdo Adamkaus prezidentavimo laikais. Žinoma, galima prisiminti susitikimą su Prancūzijos vadovu Nicolas Sarkozy, palydėtą tam tikrų protokolinių kuriozų.

Žadama parama

Šiandien daug kas būsima A. Merkel apsilankymą vertina su nemenu optimizmu. Ir, reikia pasakyti, ne be pagrindo. Tiesioginis ryšys su šalies, esančios viena didžiausių Lietuvos eksporto rinkų, vadove jau savaime yra teigiamas dalykas. Svarbu ir tai, kad toks ryšys mus sieja su bene svarbiausia ES valstybe, įnešančia didžiausią finansinį indėlį tiek į organizacijos biudžetą, tiek į dabartines gelbėjimo priemones, skirtas tokioms šalims kaip, pvz., Graikija. Todėl galima tvirtinti, jog jei iš anksto skelbiama tiesioginė ir netiesioginė Vokietijos parama Lietuvai jai strategiškai svarbiuose projektuose virs realiais darbais, t.y. europinių pinigų srautais, proveržis daugelyje sričių, kurios šiandien pasižymi sąstingiu, bus neišvengiamas.

Tačiau būtina pastebėti, kad šiuo atveju nereikia galvoti apie kažkokią tiesioginę Vokietijos paramą Lietuvai, nesvarbu, ar tai būtų ekonominis bendradarbiavimas, ar politinis palaikymas. Svarbiausias būdas, kuriuo Berlynas gali remti naująsias ES nares, tarp jų – ir Lietuvą, yra europinis, susijęs su visos Sąjungos ekonominių bei politinių galimybių didėjimu ir ES energetinės nepriklausomybės siekiu.

Todėl pirmiausia reikia kalbėti

apie reikalus, susijusius su energetika. Šiandien sakoma, kad Vokietija entuziastingai žiūri į Lietuvos bei Latvijos jungties su Švedija projektą, kuriam jau pažadėta ES parama. Toks pats vokiškas entuziazmas lydi ir suskystintų dujų terminalo planus. Turint omenyje, kad kartu su Paryžiumi, su kuriuo Vilnių sieja D. Grybauskaitės pasirašyta strateginio bendradarbiavimo sutartis, Berlynas yra „pirmasis ES smuikas“, tokios teigiamos nuostatos yra labai svarbios, ypač atsižvelgiant į tą politinę, ekonominę bei energetinę įtampą, kuri vis dar jaučiama iš Rytų, nepaisant viso naujojo lietuviško pragmatizmo.

Galų gale Vokietijos rūpestį tokiais finansiniais „neklaužadomis“ kaip Graikija ir energetiniais projektais Rytų Europoje galima paaiškinti jos rūpesčiu dėl globalaus ES vaidmens pasaulyje, kuriame šiandien matome naują Rusijos bei JAV santykių etapą bei vis augančią Kinijos galią. Akivaizdu, kad Berlynas nenori plaukti vienos iš šių šalių įtakos farvateryje, todėl lieka viena logiška išeitis – stiprinti ekonominį ir politinį ES konkurencingumą.

Konkretūs nurodymai

Vis dėlto istoriškai Vokietijos politika beveik visuomet pasižymėjo vadinamuoju *realpolitik* principu, romantizmo ar savotiškos nesavanaudiškos misijos elementų iki šiol joje beveik nepasitaikydavo. Galime prisiminti kad ir Ukrainą, nuo kurios vidaus politikos peripetijų ES kuo ramiausiai nusisuko, tad Kremliaus įtakos svertai Kijeve vėl tapo vyraujantys. Todėl ir šiandien galima teigti, kad šalia skelbiamos paramos Lietuvai strategiškai svarbiose srityse Vokietija tuo pat metu rūpinasi projektais, besikertančiais tiek su mūsų, tiek su visos ES interesais.

Visų pirma, žinoma, galime kalbėti apie tuos pačius energetinius klausimus. Kai Vokietija ruošėsi pirmininkauti ES, A. Merkel kaip vien svarbiausių savo šalies užduočių įvardino nepriklausomos Sąjungos energetinės politikos įgyvendinimą. Deja, šiandien galima teigti, kad vadinamoji Žalioji ES energetinė knyga dūla Briuselio biurokratų stalčiuose, o A. Merkel skelbti tikslai „netikėtai“ pavirto į sklandų jos pirmtako Gerhard Schroder itin remto projekto „Nordstream“ vystymą. Kai rusiškų dujų vamzdis, tiesiamas Baltijos jūros dugnu, pasieks Vokietijos krantą, Berlynas galės būti ramus dėl savo energetinio ūkio (juk lygiagrečiai Šiaurės jūroje Vokietija vysto didžiulius vėjo jėgainių parkų projektus).

Tačiau jei jau Berlynas skelbia apie savo strateginę paramą Baltijos šalims, įdomu, kodėl tariantis dėl to pačio „Nordstream“ nebuvo pareikalauta, kad galimos jo atšakos pasiektų ir rytinius ES pakraščius. Tiesa, rusiški vamzdžiai per kartais maištaujančios Baltarusijos teritoriją pasiekia ir mus, tačiau Berlyną kažin ar domina, kodėl Lietuva, geografiškai būdama gerokai arčiau Rusijos, už tas pačias gamtines dujas moka brangiau nei ekonomiškai kur kas galingesnė Vokietija. Didesnio rūpes-

Rugsėję pasitinkame su viltimi

LAIMA APANAVIČIENĖ

Prasidėjo kalendorinis ruduo. Pirmoji rudens diena Lietuvoje ypatinga šventė – tą dieną į mokyklą su gėlių puokšte žygiuoja tiek mažasis pirmokėlis, tiek paskutinius metus į mokyklą einantis išdidus abiturientas. Prasidės mokslo metai ir lituanistinėse mokyklose, veikiančiose užsienyje. Su artėjančia mokslo metų pradžia pasaulio lituanistinių mokyklų bendruomenę pasveikino Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis.

Užsienio lietuvių departamento prie Užsienio reikalų ministerijos žiniomis, šiuo metu 31 pasaulio šalyje veikia 199 lietuvių švietimo įstaigos: Jungtinėse Amerikos Valstijose – 31; Kaliningrado srityje (Rusija) – 24; Jungtinėje Karalystėje – 22; Lenkijoje – 16; Baltarusijoje – 14; Rusijoje (be Kaliningrado srities) ir Vokietijoje – 12; Airijoje - 11; Ispanijoje ir Ukrainoje – 7; Kanadoje ir Latvijoje – 5; Australijoje ir Švedijoje – 4; Argentinoje ir Danijoje – 3; Italijoje, Suomijoje ir Šveicarijoje – 2; Austrijoje, Belgijoje, Brazilijoje, Čekijoje, Estijoje, Gruzijoje, Islandijoje, Japonijoje, Moldovoje, Norvegijoje, Olandijoje, Prancūzijoje ir Urugvajuje – 1. Užsienio lietuvių švietimo įstaigose mokosi apie 8,000 jaunųjų lietuviukų, iš jų: neformaliojo švietimo įstaigose apie 6,200; formaliojo – apie 1,800.

Kad lituanistinis švietimas yra vienas svarbiausių veiksmų saugant ir puoselėjant lietuvybę, sutinka daugelis. Turime gražų pavyzdį – nemažai senosios emigracijos atstovų, kurie, net ir gimę, augę užsienyje, puikiai moka lietuvių kalbą, ypač rašybą. Aišku, labai daug priklauso nuo to, kaip tėvai auklėja savo vaikus: ar rūpinasi, kad jie išminktų tėvų kalbą, ar užrašo į lietuvišką mokyklą, ar sudaro galimybes skaityti lietuviškas knygas. Per daugelį metų JAV lietuviai sukūrė nuoseklią tautinio tapatumo palaikymo sistemą, įsteigė lietuvių švietimo įstaigas, kurių pagrindinis tikslas – mokyti lietuvių kalbos, kultūros, istorijos bei tradicijų, ugdyti lietuvybės perėmėjus ir tęsėjus, suteikti galimybes užsieniečiams pažinti Lietuvą. Mokykla padeda tėvams, nurodydama gaires, koku keliu turi eiti mokiniai.

Vienu metu atrodė, kad lituanistinės mokyklos baigia išnykti, tačiau atsirus naujai imigracijos bangai JAV lituanistinės mokyklos ėmė ne tik vėl augti, bet ir kurtis naujos. Štai šiemet įsikūrė Vaivos Vėbraitės lituanistinė mokyklėlė Connecticut valstijoje, duris atvėrs nauja mokyklėlė centrinio New Jersey valstijoje. Daugėja mokinių ir jau seniau veikiančiose mokyklose – Čikagos lituanistinėje mokykloje 2010–2011 mokslo metams užsiregistravo 370 mokinių.

Tokios naujienos džiugina, tačiau yra ir rūpesčių. Metai iš metų vis kalbame ta pačia tema – reikia spalvingų, gražių, lituanistinėms mokykloms pritaikytų vadovėlių. Vadovėliai išleisti Lietuvoje nėra pritaikyti šeštadieninėms mokykloms, o išeivijos vaikai taip pat nori mokytis iš gražių knygelių. Pasitikdama naujuosius 2010–2011 m. Lietuvos Užsienio reikalų ministerija parengė mokymo priemonių siuntą užsienio lietuvių švietimo įstaigoms. Siuntą sudaro mokymo priemonių rinkiniai, į kuriuos įeina įvairaus amžiaus lituanistinių mokyklų moksleiviams skirti leidiniai. Rinkiniai pasieks 147 savaitgalines lietuviškas mokyklas 29 pasaulio valstybėse. Nors siunta skirta lituanistinėms mokykloms, neteko girdėti, kad tai būtų mūsų mokykloms pritaikyti vadovėliai. Sąraše matau: pratybų sąsiuviniai „Papildomos užduotys I klasei“, „Papildomos užduotys II klasei“, „Papildomos užduotys III klasei“, „Papildomos užduotys IV klasei“ – atrodo, kad tai mokykloms Lietuvoje skirtos knygos. Taigi, mūsų mokytojai vėl turės rinktis, ką iš tų knygelių panaudoti savo pamokose, prieš pamokas jie vėl kopijuos tik kai kuriuos knygų puslapius, o vaikai neturės knygėlės, iš kurios kiekvieną šeštadienį žingsnis po žingsnio galėtų mokytis.

Norėtusi, kad URM Užsienio lietuvių departamentas pasitartų su mokyklose dirbančiais mokytojais, išgirstų jų prašymus ir pagaliau išleistų vieningas knygutes, nors 1–4 klasių mokiniams. Tiesa, yra viltis – šių metų rudenį departamentas žada surengti kvalifikacijos tobulinimo seminarą lituanistinių mokyklų mokytojams. Gal į jį bus pakviesti ir JAV lituanistinių mokyklų mokytojai, turintys didžiulę lituanistinio švietimo patirtį.

čio A. Merkel nesukėlė ir rusų bei baltarusių planai uždaryti Lietuvą į savotiškus branduolinių jėgainių gniaužtus, jau nekalbant apie tai, kad vokiečių kompanija „Nukem“, turėjusi rūpintis Ignalinos atominės elektrinės uždarymo darbais, jiems realiai „neįsivažiavus“ perėjo į rusiško kapitalo rankas.

Todėl labai įdomu, ar rugsėjo pradžioje Vilniuje bus svarstomi minėti klausimai, nes būtent jų buvimas susitikimų dienotvarkėse galės

parodyti, ar strateginis Vokietijos rūpestis visos ES stiprybe yra tikras ir viršesnis už Berlyno dėmesį dvišaliams santykiams su Maskva. Kartu bus galima pamatyti ar A. Merkel į Vilnių atvežė realią paramą Lietuvos siekiams, ar tai tebuvo aukščiausio lygio oficialus būdas perduoti naujus nurodymus tiesiant tolesnius draugystės tiltus į Rytus.

Žurnalas „Valstybė“

Darius Varanavičius – politologas, žurnalo „Valstybė“ redaktorius.

Filmas, paroda ir knyga

Ateitininkų šimtmečio metais informacijos apie organizaciją nėra per daug

RAMUNĖ KUBILIŪTĖ

2010 metais ateitininkai abipus Atlanto įvairiais būdais mini ir švenčia savo organizacijos šimtmetį: plakatais, parodomis, straipsniais, pasikalbėjimais spaudoje ir pan. Berčiūnų stovykloje, prie Panevėžio, rugpjūčio mėn. pradžioje vyko prieškongresinė stovykla, kurioje dalyvavo apie 300 stovyklautojų (maždaug 40 iš Šiaurės Amerikos bei įvairių Europos kraštų). XVI Ateitininkų kongrese, Vilniuje, dalyvavo arti 500 dalyvių (maždaug 50–60 iš užsienio). Lietuvių visuomenė buvo kviečiama prisidėti, dalyvauti sesijose, pranešimuose, koncertuose, parodose ir iškilmingose šv. Mišiose, vykusiose įvairiose šventovėse.

Seniausia Lietuvos jaunimo organizacija, katalikiškos pasaulėžiūros, švenčianti savo veiklos šimtmetį ir vėl atsikūrusi ir veikianti Lietuvoje nuo 1989 m., gal dar ne visiems Lietuvoje yra žinoma, nors Lietuvoje jai priklauso daugiau nei 3,000 narių. „Ateities“ žurnalo redaktorė Reda

Sopranaitė aprašė savo apsilankymą Šiauliuose (2010 m. nr. 4) Su keliais kitais ateitininkais ji lankėsi Stasio Šalkauskio gimnazijoje, gavusi pakvietimą pristatyti ateitininkus ir ateitininkų žurnalą „Ateitį“, kuris 2011 metais švęs savo šimtmetį. Kiekvienais metais gegužės mėn. šioje gimnazijoje organizuojamos konferencijos, parodos ir kiti renginiai, skirti prof. Šalkauskiui. Šiemet skaitykloje buvo parengta „Ateities“ žurnalo paroda, „mokytojų, bibliotekinių dalyvavimas susitikime rodo, kad stengiamasi moksleivius supažindinti ne tik su prof. St. Šalkauskiu, bet ir su organizacija, kurios vienu iš kūrėjų, ideologų jis buvo“. Tik vienas jaunuolis pakėlė ranką, kai mokiniai buvo paklausti, ką žino apie ateitininkų organizaciją. Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos bibliotekoje „Ateities“ redaktorės ir kitų ateitininkų susitikime su gimnazistais viena mergina „nuoširdžiai pasakė, kad iki šio susitikimo manė, jog ateitininkai – tai viena iš krikščioniškų atšakų“. Ateitininkų XVI kongreso metu Vilniuje vienas išeivijos ateitininkas,

dalyvavęs šimtmečio renginiuose, pasakojo, kad jo giminės Lietuvoje patarė jam saugotis „tų sektų“...

Tačiau buvo ir susidomėjimo ateitininkais bei organizacijos šimtmečio renginiais. Prieš stovyklą ir kongresą ateitininkų tinklalapyje (www.ateitis.lt) pasirodė klausimas, skirtas kongreso ruošos komitetui: „Norėčiau sužinoti, ar galėčiau dalyvauti XVI Ateitininkų federacijos kongrese (konkrečiai teminėse grupėse), nebūdamas organizacijos nariu (bet svarstančiu juo tapti)?“ Atsakymas – „Taip“. Ateitininkams įgygiuojant į Vilniaus katedrą Kongreso uždarymo šv. Mišioms, po ankstyvesnių šv. Mišių išeinanti jauna šeima teiravosi, kaip gali savo vaikus įrašyti į ateitininkus. O nemokamuose ateitininkų koncertuose Kaune bei Vilniuje buvo daug žiūrovų.

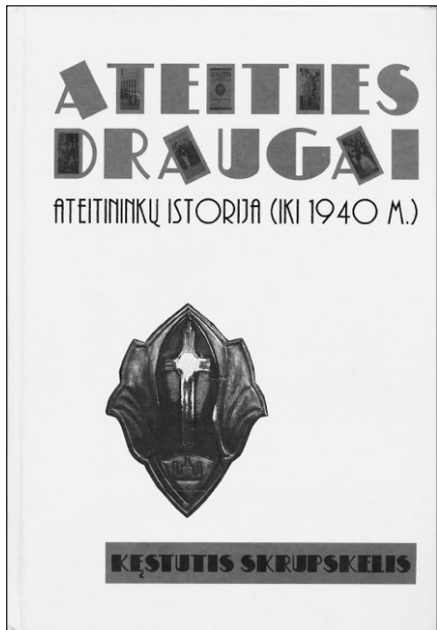
Kongreso metu dėl šimtmečio komiteto narių pastangų žinios apie ateitininkus ir įvairius šimtmečio renginius buvo sėkmingai paskleistos žiniasklaidoje. Buvo galima stebėti pagrindines Kongreso sesijas per internetą, o pasikalbėjimai su ateitininkų vadovais bei koncerto atlikėjais pasirodė spaudoje ir kitoje žiniasklaidoje – radijuje ir televizijos programose. Pastaruoju metu buvo pristatyti dar trys informaciją skleidžiantys projektai.

Filmas

XVI Ateitininkų kongreso metu buvo rodomas dokumentinis filmas „Šimtas ateities metų“. Tai ateitininkų federacijos pastangomis, įvairių fondų paremtas atliktas projektas. Filmą autoriai – Vytas Damaševičius ir Juozas Matonis. Filme stengiamasi aprėpti ateitininkijos steigimo aplinkybes, žydėjimo nuopelnus nepriklausomoje Lietuvoje iki Antrojo pasaulinio karo, pasakojama apie ateitininkų vaidmenį rezistenciniame judėjime ir pogrindyje ateitininkijos išlaikymą išeivijoje, ir atkūrimą Lietuvoje bei veiklą šiomis dienomis. Filme daug įdomių istorinių vaizdų, bet yra ir pasikalbėjimų su šių dienų ateitininkais apie organizacijos prasmę praeityje ir šiais laikais. Ateitininkų kongreso metu filmą buvo galima įsigyti rodyti namuose bei susirinkimuose. Teko girdėti, kad ateitininkų šimtmečio komitetas dės pastangas, kad filmas (arba ta pati versija, arba dar labiau papildyta) būtų rodomas per Lietuvos televiziją.

Paroda

Parodos „Rašytojai ateitininkai (1910–1940)“ atidarymas Maironio lietuvių literatūros muziejuje Kaune įvyko liepos 24 d., parodą galima bus apžiūrėti iki spalio mėn. Parodoje galima susipažinti su ateitininkų autorių knygomis ir „Ateities“ žurnalo viršeliais bei juose išspausdintais kūriniais, įvairiais rodiniais, ir įdomiomis nuotraukomis iš tų laikų ateitininkų meno korporacijos „Šatrijos“ veiklos, išvykų. Parodą surengė muziejininkės Raminta Antanaitienė ir Ina Aleksaitienė, apipavidalino dailininkė Viktorija Paliokienė. Muziejaus žinutėse apie parodą padėkos skiriamos tuometinei Ateitininkų fe-

Knygos viršelis.

deracijos valdybos narei, dabar jau pirmininkei Rozvitai Vareikienei, sendraugei ateitininkei Apolonijai Nistelienei ir kolekcininkui R. Glezniui, kurie parodai pateikė rodinį, taip papildydami iš paties muziejaus fondų atrinktus rodinis. Iš girdėtų pasisakymų per teminių grupių pokalbių stovykloje bei kongrese susidarė vaizdas, kad jaunesnieji organizacijos nariai yra gal geriau susipažinę su žinomais literatūros kūrėjais, kurie grįžo į Lietuvą gyventi, pvz., Bernardu Brazdžioniu ir Kaziu Bradūnu, bet yra dar daug anų dienų kūrybingų žmonių, su kuriais galima susipažinti per jų darbus (Petronėlė Orintaitė, Alfonsas Šešplaukis-Tyruolis, Vytautas Mačernis, Leonardas Žitkevičius, Paulius Jurkus ir kiti).

Knyga

Viename pasikalbėjime su žurnalistais buvęs Ateitininkų federacijos pirmininkas Vygantas Malinauskas sakė: „Bet mes sakome, kad negali būti ateitininkas, jeigu neskaitai rimtų knygų – labai pabrėžiame saviugdą, gebėjimo rašyti ir kalbėti lavinimą.“ Ateitininkų prieškongresinėje stovykloje ir XVI Ateitininkų kongrese buvo sutikta „Naujojo židinio-Aidų“ ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos išleista knyga „Ateities draugai: ateitininkų istorija (iki 1940 m.)“. Tai filosofijos profesoriaus, ateitininko Kęstučio Skrupskelio 798 puslapių darbo vaisius. Įdomioje ilgesnėje knygos pratarmėje autorius apibrėžė savo knygos apimtį, sakė, jog nenorėjo tai pakartoti, kas jau buvo aprašyta kitose, anksčiau išleistose knygose apie ateitininkų istoriją ar asmenybes. Jis rašo: „Mintis rašyti ateitininkų istoriją subrendo man pačiam to nepastebint (...), ir vėliau, atsiradus galimybei daugiau laisvalaikio praleisti Lietuvoje, nes valandos bibliotekose bei archyvuose man veikiau pramoga negu darbas, reikėjo susirasti įdomių temų“.

„Ateities“ žurnale jau buvo išspausdintos kai kurios autoriaus ankstesnės knygos skyrelių ištraukos, tikimasi, kad bus daugiau, nes autorius rašė, kad „Medžiagos per daug, ir ji per daug įvairi, tad daug kam šioje studijoje neatsirado vietos. Man buvo svarbiau dėmesio centre išlaikyti žmones ir jų idėjas, jiems veikiant konkrečioje aplinkoje. Stengiausi nepaskęsti smulkmenose, bū-

Prof. Skrupskelio vestos teminės grupės dalyviai.

At-kų istorijos teminio būrelio vedėjas Aurimas Šukys ir prof. Skrupskelis.

Moksleiviai iš JAV bei įvairių Lietuvos vietovių, kurie pasirinko at-kų istorijos teminį būrelį.

tent faktuose, kurių nesugebėjau įprasminti.”

Teks palaukti „Ateities draugų“ recenzijų iš šio laikmečio nusimanančiųjų ir į knygoje pateiktą medžiagą išgilinusiųjų. Į knygą įtraukti „Reikšmingesni ateitininkų federacijos įvykiai (iki 1942 m.)“, „Ateitininkų istorijos šaltiniai“, bet vienas apgailestavimas gal būtų, kad joje nėra santraukos anglų kalba, kuria būtų galima pasidalinti su lietuviškai neskaitančiais. Teko kalbėti su vienu skaitytoju, išgijusiu knygą jau Berčiūnų stovykloje, jog jis negalėjęs knygos padėti iki paryčių – tokia ji įdomi. Teko matyti, kaip stovykloje teminėje grupėje knygos autorius bendravo su stovyklautojais, ypač gimnazistais, kurie kaip tik buvo pasirinkę kasdien eiti į teminio būrelio susitikimus apie ateitininkų istoriją. Susėdę lauke ratu ant suolų, sustatytų po padange, vieni vartė Skrupskelio knygą, bet visi įdėmiai klausėsi ir klausė klausimus, turėjo progos iš paties autorius sužinoti apie įdomų laiką ir ypatingus žmones, jų organizacijos pradininkais ir pradžia. Diskusijos vyko tris popietes ir apėmė įvairias temas: apie kaimą ir miestą, rašytojus, moteris ir vyrus,

apie anų laikų veikėjus, jaunimą. Autorius taip pat kalbėjo visiems stovyklautojams ir vienoje teminėje grupėje Kongreso metu Vilniuje.

Pamačius susidomėjimą K. Skrupskelio knyga ir jo pasirinkta tema, galima teigti, kad ši knyga tinka ne tik V. Malinausko anksčiau minėtai „rimtos knygos“ grupei, bet tuo pačiu ji tikriausiai suteiks daug kam progą išgylinti į „įdomias temas“ iš pirmojo ateitininkijos istorijos trisdešimtmečio. Vien skyrelių pavadinimai turėtų suintriguoti: „Po antrojo Žalgirio“, „Pasaulėžiūrinės kovos“, „Sendraugiai ir pinigai“, „Modernieji šokiai“, „Už vyrus doresnės“, „Nepiktinkit mažutėlių“, „Politikos verpetuose“ ir pan.

* * *

Nežinant, kuri informacija bus kam įdomi ir aktuali, galima teigti, kad informacijos negali būti per daug. Ateitininkų federacijos šimtmečio komiteto ir paskirų organizacijos narių pastangomis šiais ateitininkijos sukaktuviniais metais informacijos apie ateitininkus buvo, yra ir bus toliau skleidžiama įvairiomis formomis. Tad ji turėtų rasti savą žiūrą, skaitytoją ar lankytoją.

Vyresnieji ateitininkai aptarinėja naują prof. Skrupskelio knygą.
Ramunės Kubiliūtės nuotraukos

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

KUR PRAPUOLĖ MŪSŲ INTELIGENTIŠKUMAS?

Mūsų elgesys parodo, kas mes esame ir kaip mes kitus gerbiame. Paskutiniu metu jau keletą kartų teko matyti žmones, susirinkusius į Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salę po šv. Mišių atšvęsti kokią nors šventę – sukaktuvių, diplomo gavimo ir pan. Atvykę žmonės tuojėjo prie vaišių stalo, sėdosi vaišintis, o atėjus tos dienos pagrindiniam asmeniui, dauguma jau buvo pavalgę. Bevalgydami žmonės ir nepastebėjo, kada tas asmuo atvyko.

Taip atsitiko ir pereiną mėnesį, kai vyko kunigo Gedimino Jankūno išleistuvės. Kol kunigas atvyko, dau-

guma žmonių jau buvo pavalgę. Kun. Gediminas, būdamas gero ir malonaus būdo, pajuokavo, kad maldą pasakys visiems jau pavalgius. Iš tikrųjų dalyviai turėjo palaukti kunigo ateinant ir gražiai jį sutikti, o tik paskui sėsti vaišintis.

Rugsėjo 5 d. į Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapiją atvyksta vyskupas Gustavo Garcia-Siller ir prelatas Edmundas Putrimas. Nepadarykime nemalonumų, parodykime, kad esame inteligentiški, ir suprantame, kaip reikia svečius priimti.

Vida Sakevičiūtė
Hometown, IL

AMERIKIETIŠKOS IR LIETUVIŠKOS SKAUTIJOS JUBILIEJAI

Asmenys, besidomintys jaunimo veikla, turbūt atkreipė dėmesį į Aleksandro Vitkaus straipsnį „Drauge“ (2010 m. rugpjūčio 11 d.) apie skautus Amerikoje, kurie šiais metais švenčia 100 metų jubiliejų. Rašinyje yra išskirti pagrindiniai skautijos ideologijos dėsniai, įgalintys supažindinti naujus narius, kas yra skautiška veikla.

Anglų kariuomenės generolo Robert Powell įsteigta jaunimo organizacija pasklido po visas pasaulio šalis. Skautų įsteigimo data yra laikomi 1908 metai. Suburtų jaunuolių būrys buvo pavadintas skautais (žvalgais, tyrinėtojais, nuotykių ieškotojais, vadovaujantis senovės riterių idealais).

Į Lietuvą skautiškos idėjos buvo „atvežtos“ iš Rusijos, Voronežo gimnazijos. Pirmuoju skautų steigėju lietuvių gimnazijoje yra laikomas Petras Jurgelevičius-Jurgėla. Jis 1918

metais lapkričio mėn. 1 d. Vilniaus gimnazijoje įsteigė pirmąją lietuvių jaunuolių skiltį (būrelį). Ši data yra laikoma lietuvių skautų įkurtuvėmis. 2018 metais Lietuvos skautija 10-tosios Tautinės stovyklos metu švęs 100 metų veiklos jubiliejų.

Jauniesiems tėvams, neapsisprendusiems, į kokią jaunimo organizaciją siųsti savąjį prieauglį, A. Vitkaus rašinys turėjo suteikti pagrindines žinias, jis pats jaunystėje buvo aktyvus skautų veikloje, o jo sūnūsėjo vadovų pareigas.

Autorius, pagerbdamas skautybės įkūrėją Powell, rašinį užbaigia sakiniu: „O mes, gyvieji, džiaukimės jo palikimu, tikėdamiesi, kad gražūs skautybės idealai, mus kadaise taip uždegę, ir toliau gyvuos mūsų jaunomenės kartose.”

Antanas Paužuolis
Chicago, IL

KOKS SKIRTUMAS TARP LIETUVOS HIMNO IR TAUTIŠKOS GIESMĖS?

LR generalinio konsulato Čikagoje informacija skelbia apie įspūdingą renginį, įvykusį „Kunigaikščių užieigoje“ š. m. liepos 6 d., kur skambėjo sveikinimai bei gyvai atliekamos lietuviškos dainos. Vakaro vedėjas – vis labiau garsėjantis gabus muzikantas Algimantas Barniškis. Jį pirmą kartą išgirdau Grand Rapids, Michigan, kur, rodos, veikslis Vytautas Kamantas Lietuvos Nepriklausomybės Vasario 16-osios proga buvo pakvietęs A. Barniškį minėjimo programai pajavairinti. Pagal Amerikoje egzistuojančią tradiciją tautos himnai giedami ne po, bet prieš minėjimą ar sporto rungtynes. Grand Rapids tuomet Amerikos himną giedojo tik viena solistė, tačiau kai Barniškis ant scenos užgrojo Lietuvos himną, iš karto prisidėjo visi lietuviai, net jų vaikučiai.

Mindaugo karūnavimo proga programa „Kunigaikščių užieigoje”

nukrypo nuo įprastos tvarkos. Dalyviams, atrodo, viskas buvo nauja. Spėju, kad tarp jų ne visi buvo lietuvačiai-tautiečiai, dalis gal tik Lietuvos piliečiai, bet ne lietuviai. Jeigu gausiems dalyviams buvo užduoti įvairūs klausimai apie Lietuvą ir tik vienuolika iš jų gavo dovanas už teisingus atsakymus, aišku, kad kai kurie iš jų įvairių lietuviškų liaudies dainų neatskiria nuo „Tautiškos”.

Jeigu Lietuvos Nepriklausomybę atgavus vietos jaunimas augo nepatriotiškoje aplinkoje, nesistebiu, kad jie nežino Lietuvos himno žodžių. Tad gal ne pro šalį, kad „Draugas” nemokantį pamokyti. Mums, anksčiau nei „trečiabangiai” atsidūrus svetimuose kraštuose, šie Lietuvos himno žodžiai yra lyg šventa malda.

Leo Venckus
Palatine, IL

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo” redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laiškų ir laiškų be adreso nespausdiname.

17 metų – be svetimos kariuomenės

1993 m. rugpjūčio 31 d. paskutinis Rusijos kariuomenės traukinys paliko Lietuvos teritoriją.

Algirdo Sabaliausko (ELTA) nuotr.

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Rugpjūčio 31 d. sukanka 17 metų, kai iš nepriklausomybę atkūrusios Lietuvos išvesta Rusijos kariuomenė – po pusės amžiaus paskutinis sveti-

mos kariuomenės traukinys išdundėjo į Rytus. Laisvę varžiusi svetima kariuomenė iš Lietuvos buvo išvesta metais anksčiau nei iš Vokietijos ir Lenkijos.

Paskutinę rugpjūčio dieną 1993 metais iš Lietuvos išvyko paskutinis Rusijos karinio traukinio sąstatas su desantinio pulko kariais. Lietuva tapo pirmąja Baltijos šalimi, kurią paliko svetima kariuomenė. Tai buvo įvertinta kaip didelė jaunos valstybės politikų pergalė. Rusijos kariuomenės išvedimas buvo ir vienas didžiausių atgimstančios Lietuvos diplomatijos išbandymų ir laimėjimų.

Tiesa, iki 1993 m. rudens pabaigos Lietuvoje dar buvo likę apie 150 Rusijos kariškių, kurių statusas buvo įteisintas atskiru susitarimu. Jie turėjo pasirūpinti, kad Rusijos kariuomenės sprogmenys ir šaudmenys būtų be nesklandumų išvežti iš Lietuvoje buvusių sandėlių.

Nauja socialinio draudimo sistema – ne anksčiau kaip 2012 m.

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – 2012 metai yra reali data, nuo kada galėtų įsigaliooti naujoji socialinio draudimo sistema. Pagal ją, dalis senatvės pensijos būtų mokama ne iš „Sodros“, o iš valstybės biudžeto. Iš „Sodros“ mokama dalis būtų skaičiuojama pagal vadinamąją taškų sistemą, išmokos pensijų gavėjams būtų aiškiau siejamos su jų sumokėtomis įmokomis.

Pasak socialinės apsaugos ir darbo ministro Donato Jankausko, „Sodros“ pertvarką darbo grupė turi baigti per šiuos metus, o iki vasario 1 d. bus parengti konkretūs projektai. Ministras nedetalizavo, kokie mokesčiai galėtų keistis.

„Buvo pasiūlytas sprendimas,

kuriam birželį pritarė Vyriausybė, kad dalį senatvės pensijos reikia mokėti iš bendrųjų mokesčių, o kita dalis būtų mokama iš sumokėtų socialinio draudimo įmokų, ir tai tiesiogiai darytų įtaką pensijos dydžiui. Apsisprendimai yra, o santykis, kokios dalys, procentai – po to, kai bus konkretūs skaičiavimai“, – po Vyriausybės posėdžio sakė D. Jankauskas.

Ministro teigimu, jeigu iš „Sodros“ biudžeto mokamos sumos mažėtų, tai dėl to esą galėtų mažėti ir įmokos „Sodrai“. „Nemanau, kad jau ateinantieji metai būtų tas laikas, kai visa pertvarka prasideda. 2012 m. būtų tikrai realu, jei pavyktų atlikti visus darbus taip, kaip yra suplanuota“, – sakė D. Jankauskas.

Parama išeivijos ir lietuvių kilmės užsieniečių studijoms

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (DELFI.lt) – Iki rugsėjo 15 d. išeivijos ir lietuvių kilmės vaikai, vaikaičiai ir provaikaičiai gali teikti Valstybiniam studijų fondui paraiškas paramai studijoms Lietuvos aukštosiose mokyklose gauti. Šiai paramai Švietimo ir mokslo ministerija šiemet skyrė 350,000 litų, pusė šių lėšų jau išmokėta pavasario semestre.

Studentai gali pretenduoti ir dviejų rūšių paramą: stipendiją už studijų rezultatus ir vienkartinę socialinę išmoką. Paramą gauti gali studentai, priimti į pirmosios ar antrosios pakopos studijas Lietuvos aukštojoje mokykloje ir neturintys akademinį skolų. Tačiau, jei studentai studijuoja tos šalies kalbą, iš kurios atvyko, paramos pagal šią programą jie gauti negalės.

Stipendija už studijų rezultatus yra skiriama vienam studijų semestriui ir išmokama kas mėnesį iki to semestro pabaigos. Šių stipendijų mėnesinis dydis yra nustatomas atsižvelgiant į norinčio gauti stipendiją asmens paskutinės sesijos pažymių vertinį vidurkį, pagal studijų sritis: socialiniai mokslai, humanitariniai mokslai, meno studijos ir biomedicinos, fiziniai, technologijų mokslai (nuo 150 Lt iki 400 Lt).

Pirmosios ir antrosios studijų pakopos pirmojo semestro studentams stipendijos mėnesinis dydis yra 200 Lt. Socialinė išmoka (nuo 700 Lt iki 1,100 Lt) yra skiriama atsižvelgus į

norinčio gauti paramą asmens socialinę padėtį, ji yra vienkartinė.

Švietimo ir mokslo ministro įsakymu praplėstas socialinės išmokos gavėjų ratas. Dabar socialinės išmokas galės gauti ir asmenys iki 26 metų, kurių abu tėvai (globėjai) yra bedarbiai, taip pat asmenys, auginantys vaikus ir niekur nedirbantys.

Visi norintys gauti paramą studentai fondui privalės pateikti: užpildytą ir pasirašytą patvirtintos formos prašymą, asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, pažymą iš aukštosios mokyklos, patvirtinančią studento statusą, pažymą apie paskutinės sesijos pažymių vertinį vidurkį ir skolų skaičių. O prašantys socialinės išmokos papildomai dar turi pateikti dokumentus, atskleidžiančius socialinę padėtį (šeimos narių skaičių patvirtinančius dokumentus, mirties liudijimus ir pan.).

Lietuvių kilmės užsieniečių vaikams, vaikaičiams, provaikaičiams dar privaloma pateikti krašto Lietuvių Bendruomenės, Lietuvos valstybės institucijos ar įstaigos užsienyje, kurios užsieniečiams išduoda visas, ar kitos institucijos išduotą užsienio lietuvių kilmę patvirtinantį dokumentą. Išeivijos vaikams, vaikaičiams ir provaikaičiams reikia pateikti dokumentą, patvirtinantį, kad, prieš atvykdam į Lietuvą, jie ne mažiau kaip trejus metus gyveno užsienyje ir atvyko į Lietuvą ne anksčiau kaip į aštuntą klasę.

Šiaulių konservatorijai suteiktas S. Sondeckio vardas

Šiauliai, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Šiaulių konservatorija naujuosius mokslo metus pasitinka su nauju vardu – nuo šiol ji vadinsis Šiaulių Sauliaus Sondeckio konservatorija. Nacionalinės ir valstybinės meno premijų laureato, profesoriaus, žymaus dirigento S. Sondeckio konservatorijoje naujovių yra ir daugiau – įrengta nauja koncertinė salė.

Rugsėjo 1-ąją laukiama atvyksiant paties maestro. Baigiama siūti nauja konservatorijos vėliava, kurioje įrašytas Sauliaus Sondeckio vardas. Konservatorijos direktorė Irena Asauskienė džiaugiasi, kad kelis mėnesius trukusios vardo suteikimo procedūros sėkmingai įveiktos. Šiaulių konservatorija vienintelė iš šalies konservatorių buvo likusi be vardo, kitos seniai pavadintos žymių muzikų vardais.

„Mes neatsitiktinai siekėme S. Sondeckio vardo, jis – buvęs šios mokyklos mokinys, – sakė I. Asauskienė. – Su juo nuolat palaikome ryšius. Profesorius mus remia ir moraliai, ir yra mūsų mecenatas.“

Šiaulių miesto garbės pilietis maestro S. Sondeckis yra kilęs iš Šiaulių. 1939 m. iš Klaipėdos į Šiaulius perkėlus muzikos mokyklą S. Sondeckis čia kelerius metus mokėsi muzikos. Ši mokykla laikoma Šiaulių konservatorijos ištakomis.

Konservatorija mokslo metų pradžiai suskubo įrengti naują 110 vietų koncertų salę. Rugsėję konservatorijos duris pravers 340 moksleivių. „Visų norinčiųjų priimti negalėjome, – sakė direktorė. – Dauguma įstojuosiu moksleivių yra iš Šiaulių apskritys ir kitų šalies regionų, šiauliečiai sudaro tik 21 procentą.“

Pažadėjusių nebūti „kelių ereliais“ – daugiau nei 5,000

Vilnius, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Rugpjūčio 31 d., paskutinę vasaros dieną, simboliškai paminėta Susisiekimo ministerijos programos „Sėkmės kelias“ pabaiga. Per du mėnesius „Sėkmės kelio“ sutartį, kuria pasižadama atsakingai elgtis kelyje, internete pasirašė daugiau nei 5,000 abiturientų, vyresniųjų klasių moksleivių ir kitų, pritariančių šiam sumanymui.

Saugaus eismo akcija vyko vasarą kartu su mokyklose vykusiomis paskutinio skambučio ir išleistuvių šventėmis. „Sėkmės kelio“ sutartį pasirašę abiturientai pažadėjo „nелиesti mašinos raktelių paragavę alkoholinių gėrimų“, „nesipuikuoti prieš draugus sugebėjimu iki dugno paspausti greičio pedalą“ ir skatinti taip pat elgtis savo draugus per išleistuvių šventes ir visą gyvenimą.

Anot susisiekimo ministro patarėjo Martyno Čerkausko, jeigu įgyvendinant šią programą sumažėjo bent vienu „kelių ereliu“, tai jau galima laikyti sėkme.

ELTA nuotr.

Susitikęs su moksleiviais jis palinkėjo ir toliau laikytis sutarties įsipareigojimų ir įteikė „Sėkmės kelio“ ženklą. Susitikimo metu buvo apdovanoti ir akcijos prizų – lėktuvų bielių į Londoną ar Milaną, kompaktinių plokštelių, mobiliojo interneto pakuočių – laimėtojai.

16-metis lietuvis Britanijoje išlaikė 13 vidurinės mokyklos egzaminų

Londonas, rugpjūčio 31 d. (DELFI.lt) – Prieš 18 mėnesių iš Klaipėdos į Didžiąją Britaniją atvykęs lietuvis Deividas Raklevičius pradėjo eiti į Gorleston mokyklą beveik nekalbėdamas angliškai. O dabar šešiolikmetis nepaliaujamai šypsosi ir gali didžiuotis tuo, kad „Cliff Park“ mokykloje išlaikė 13 vidurinės mokyklos baigiamųjų arba jiems prilygstančių egzaminų, praneša vietos laikraštis „The Great Yarmouth Mercury“.

Deividui mokykloje buvo įteiktas ir David Philpott apdovanojimas už įkvėpiančias pastangas mokykloje mokantis anglų kalbos bei gerai išlaikius matematikos, anglų, ispanų

kalbų ir fizikos egzaminus.

„Šis jaunas vyrukas atvyko į ‘Cliff Park’ mokyklą vėliau nei jo bendraamžiai ir beveik nekalbėjo angliškai. Mus jis palieka tapęs populiarius tarp draugų ir laisvai kalbantis angliškai. Tai puikus pavyzdys, ko galima pasiekti“, – rašoma kartu su apdovanojimu lietuviui įteiktame pagyrimo rašte.

Deivido mama Gerinta Raklevičienė džiaugiasi sūnaus pasiekimais. „Labai juo didžiuojuos. Jis atvažiavo į Angliją beveik nemokėdamas kalbėti angliškai, tačiau labai greitai pasivijo bendraamžius“, – sakė moteris.

Vatikanas lankytojams įvedė aprangos taisykles

Vatikanas, rugpjūčio 31 d. (ELTA) – Vatikanas įvedė naujas nuostatas, kuriomis remiantis į šalį atvykstantis žmonės privalės deramai rengtis – į Vatikaną nebepateks žmonės, mūvintys šortus, atvirus drabužius ir trumpus sijonus, praneša „Press TV“.

Nederamai apsirengusius Vatikaną lankytojus įspės pareigūnai, kurie pateiks informaciją apie naujas nuos-

tatas ir parodys, kur galima įsigyti deramų kelnų, skarų bei šalikų.

Naujieji reikalavimai aprangai turės įtakos beveik 4 mln. turistų, kurie kasmet atvyksta į Vatikaną.

„Kai kam tokios naujos taisyklės bus gana netikėtos. Manau, kad šventąsias vietas reikia gerbti ir nekelti ten kojos, vilkinti bet kaip“, – sakė Katalikų jaunimo asociacijos atstovė Daniele Venturi.

Pasaulio naujienos

Rusijos ambasada Minske apmėtyta Molotov kokteiliais

„Šis išpuolis nukreiptas prieš sveiką protą ir Baltarusijos ir Rusijos santykius“, – pareiškė Baltarusijos URM. **delfi.lt** nuotr.

Minskas, rugpjūčio 31 d. (BNS) – Nenustatyti asmenys naktį į ant-radienį metė du butelius su degiu skysčiu į Rusijos ambasadą Minske, pranešė Baltarusijos nepaprastųjų padėčių ministerijos atstovas. Vienas iš butelių pataikė į automobilį, kuris stovėjo ambasadose teritorijoje. Ministerijos atstovas pranešė, jog „kadangi gaisras nekilo“, nebuvo būtinybės kviešti ugniagesių“. Tačiau ITAR-TASS, cituodamas įvykio liudininkus, pranešė, kad automobilis sudegė. Per išpuolį žmonės nenukentėjo. Į įvykio vietą iš karto atskubėjo Baltarusijos teisėsaugos pareigūnai. Rusijos diplo-

matai kol kas įvykio nekomentavo.

Baltarusijos Užsienio reikalų ministerija (URM) mano, kad įvykis, susijęs su Rusijos ambasada Minske yra chuliganiškas išpuolis, nukreiptas prieš Baltarusijos ir Rusijos santykius.

„Mes susirūpinome ir pasipiktinome, sužinoję apie įvykį prie Rusijos Federacijos ambasadose“, – sakoma Baltarusijos URM pranešime. Baltarusijos URM tikisi, „kad kaltininkai bus griežtai nubausti pagal įstatymus“.

Visuomeninio judėjimo „Už laisvę“ vadovas, buvęs kandidatas į Baltarusijos prezidentus Aleksandr Milinkevič atmeta nuomonę, kad opozicija galėjo dalyvauti šiame įvykyje.

„Gerai žinau nuotaikas visuomenėje, nuotaikas opozicijoje, ir neįsivaizduoju, kad opozicijoje būtų tokių radikalių grupuočių. Radikalizmas nebūdingas baltarusiams“, – pareiškė A. Milinkevič, komentuodamas įvykį prie Rusijos ambasadose Minske. Drauge jis pabrėžia, jog būtina plėtoti geros kaimynystės santykius su Rusija.

„Esu labai susikrimtęs ir pasipiktinęs dėl šio įvykio. Baltarusijai labai svarbūs geros kaimynystės santykiai su Rusija“, – sakė A. Milinkevič ir pridūrė, kad tokias akcijas galėjo įvykdyti jėgos, suinteresuotos abiejų šalių susipriešinimu.

Savo ruožtu pilietinės kampanijos „Europinė Baltarusija“ vadovas Andrej Sanikov mano, kad šis įvykis yra provokacija. Jo nuomone, po šio įvykio „prasidės kaltininkų paieškos opozicijoje“. A. Sanikov priminė, kad teisėsaugos institucijos mėgino surasti kai kurių neišaiškintų įvykių kaltininkus tarp opozicijos atstovų.

B. Obama rengia naujas antikrizines priemones

Washington, DC, rugpjūčio 31 d. (BNS) – Jungtinės Valstijos tiria galimybes papildomai skatinti ekonomiką ir palaikyti darbo rinką, įskaitant ir mokesčių lengvatas įmonėms, pareiškė JAV prezidentas Barack Obama.

„Mano komandoje dirbanti ekonomistų grupė uoliai rengia papildomas priemones, kurios turėtų tiek paskatinti augimą ir darbo vietų atsiradimą netolimoje ateityje, tiek ir padidinti mūsų ekonomikos konkurencingumą tolimesnėje ateityje“, – sakė B. Obama savo kalboje Baltųjų rūmų Rožių sodelyje.

Jo komentarai nuskambėjo augant susirūpinimui dėl JAV ūkio atsigavimo tempų sulėtėjimo ir galimos antros finansų krizės bangos. B. Obama kaip galimas papildomas skatinimo priemonės įvardino mokesčių lengvatų galiojimo pratęsimą viduriniajai klasei, valstybės paramos ekologiškai energetikai išplėtimą ir naujų remonto darbų organizavimą.

Pasak B. Obama, jis nagrinėja ir „naujų mokesčių lengvatų“, skatinančių verslininkus investuoti į naujas darbo vietas, įvedimo galimybę.

Baltųjų rūmų atstovas Robert Gibbs pranešė, kad B. Obama arti-

Prezidento komentarai nuskambėjo augant susirūpinimui dėl JAV ūkio atsigavimo tempų sulėtėjimo ir galimos antros finansų krizės bangos.

EPA nuotr.

miausiu metu detalčiau išdėstys „planuojamas priemones“ ūkio atsigavimui palaikyti, ir išsakė viltį, jog Kongresas pritaris joms iki rinkimų.

Ekonomistų nuomone, nedarbo lygis Jungtinėse Valstijose artimiausiu metu gali išaugti nuo 9,5 iki 9,6 procento.

EUROPA

BERLYNAS

Vokietijos kanclerė Angela Merkel pareiškė, kad galimos Ukrainos narystės NATO klausimas šiuo metu į dienotvarkę neįtrauktas. Ukrainai per 2008 m. balandį vykusį NATO viršūnių susitikimą nepavyko užsitikrinti ir narystės NATO veiksmų plane, o tai būtų buvęs pagrindinis žingsnis NATO link.

AMSTERDAMAS

Nyderlandų policija apklausė du vyrus, nusileidusius Amsterdamo oro uoste iš Čikagos, po to, kai JAV pareigūnai pranešė jų bagaže aptikę „įtartinų daiktų“. Vieno vyro krepšyje buvo mobilusis telefonas, lipnia juosta pritvirtintas prie medicininio buteliuko, peilių ir laikrodžių. Kitas vyras buvo sustabdytas dėl „gausių drabužių sluoksnio“. Saugumo pareigūnai rado vieną mobilųjį telefoną, lipnia juosta priklijuotą prie vaistų buteliuko, tris mobiliuosius telefonus, suklijuotus į krūvą ir keletą laikrodžių, taip pat suklijuotų kartu. Abiems vyrams buvo leista skristi, kadangi jie neturėjo jokių sprogstamųjų medžiagų.

RUSIJA

MASKVA

Maskvos ir visos Rusijos patriarchas Kiril įsitikinęs, kad Maskvoje trūksta bent jau 600 naujų cerkvių. Pasak patriarcho, Maskva, vertinant maldos namų ir gyventojų santykį, užima paskutinę vietą tarp Rusijos miestų. Maskvos meras Jurij Lužkov, išklauses patriarcho planus, pavadinus juos tikroviškais ir teigė, kad miesto valdžia stengsis, kiek gali, pagelbėti Bažnyčiai.

KAZANĖ

Kazanės elektros stotyje „Leninskaja“ įvyko sprogimas, per kurį iš dalies sugriuvo stoties pastatas. Po sprogimo be elektros liko apie 80,000 žmonių. Į įvykio vietą atskubėję ugniagesiai nustatė, kad sugriuvo trys trijų aukštų pastato sienos. Žuvusiųjų nelaimės vietoje nerasta. Kol kas sprogimo priežastys nėra žinomos.

AZIJA

SEULAS

Pietų Korėja pirmą kartą pasiūlė savo paramą Šiaurės Korėjai po to, kai kovą apkaltino atsiskyrusią šalį nuskandinus Seulo karinį laivą. Pietų Korėjos Raudonasis Kryžius pasiūlė 8,3 mln. JAV dolerių vertės paramą nuo potvynių nukentėjusiai šiaurinei kaimynei. Pasiūlymas suteikti paramos pateiktas praėjus ne daug laiko po to, kai Jungtinės Valstijos skyrė naujus apribojimus Šiaurės Korėjai kaip atsaką į kaltinimus dėl karinio laivo nuskandinimo.

JAV

WASHINGTON, DC

Prezidentas B. Obama pasirašė potvarkį, kuriuo remiantis, išaldomas kai kurių komunistinės šalies asmenų ir bendrovių turtas JAV. Taip siekiama sužlugdyti nelegalius sandorius, kuriais remiama vyriausybė Pchenjane. Washington teigimu, norima pažaboti prekybą ginklais, prabangos prekėmis ir netikrais pinigais, taip pat pinigų plovimą bei narkotikų kontrabandą.

JAV prezidentas Barack Obama atmetė neseniai atliktų apklausų rezultatus, rodančius, kad daug amerikiečių abejoja jo tautybe ir mano, kad jis – musulmonas. Interviu NBC JAV prezidentas sakė, kad „faktai yra faktai, tiesa?“. „Veikia mechanizmas, dezinformacijos skleidimo tinklas, kuris naujosios žiniasklaidos amžiuje dirba nesustodamas“, – sakė JAV prezidentas.

ŠIAURĖS AMERIKA

MEXIKO

Meksikos federalinė policija kovoje su kontrabanda atleido 10 proc. savo pareigūnų. 3,200 pareigūnų arba nesugebėjo deramai atlikti savo pareigų, arba nustatytas jų ryšys su organizuoto nusikalstamumo grupuotėmis bei korupcija, teigia komisaras Facundo Rosas. Anot F. Rosas, daugiau nei tūkstančiui pareigūnų pareikšti papeikimai, tiriamas jų darbas ir jiems taip pat gresia atleidimas iš pareigų. Kaip teigia pareigūnas, nė vienam atleistam pareigūnui nebebus leidžiama dirbti šalies policijos pajėgose.

ATLANTIC Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

8801 78th Ave **Bridgview**, IL 60455 **Tel. 1 708-599-9680**

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

LIETUVIŠKAIS LENKIJOS TAKAIS

Punsko ir Seinų kraštas

DONATAS JANUTA

Punskas, Seinai ir jų apylinkės – kadaise čia buvo jotvingių žemė. Vėliau Nepriklausomybės kovų metu čia vyko žiaurūs mūšiai prieš lenkus. Dar vėliau mūsų partizanų takai – Juozo Lukšos-Daumanto ir kitų – ėjo per šitą šalį. Šiandien tarp lenkų šiame krašte gyvena dzūkai, nors pačiame Punsko miestelyje yra atvirkščiai: ten tarp dzūkų gyvena lenkai, nes maždaug 80 proc. miestelio gyventojų yra lietuviai.

Punskas

Punsko miestelis, matuojant tiesia linija, yra tik kokie 4 kilometrai nuo Lietuvos sienos. Dabar važiuojant iš Lietuvos į Lenkiją vizos nereikia, jokių dokumentų netikrina. Kertant sieną nereikia nė sustoti. Tik sėsk ir važiuok. Iš Marijampolės į Puską arčiau negu į Šakius.

Suvalkijoje, važiuojant iš Kalvarijos ir artėjant prie Lenkijos sienos, topografija švelniai keičiasi. Paliekame Šakių ir Marijampolės krašto lygumas, kirtus Lenkijos sieną, pamatome vieną iš gražiausių lietuviškų peizažų: kalvos, kalneliai ir slėniai, ežerai, miškai ir miškeliai, lietuviški ūkininkų vienkiemiai, gražiai sutvarkyti laukai, švelniai linguojantys javai, pievose besiganančios karvės, keletas arkliukų. Čia Dzūkija, Dainavos kraštas.

Jeigu kam įdomu pamatyti, kaip tarpkarinė Lietuva, jeigu ne 50 metų sovietų okupacija, būtų galėjusi išsivystyti ir šiandien atrodytų, nuvažiuokite į šį mažą Dainavos krašto kampelį.

Lietuvoje sovietų valdžia, norėdama sujungti žemes į didelius kolchozų plotus, nušlavė atskirus ūkius, nugriovė ūkininkų trobas, iškirto sodus ir miškelius, užkasė prūdus. Lenkijoje, išskyrus keletą nesėkmingų bandymų, ūkių kolektyvizacijos nebuvo. Todėl ir šiandien Punsko krašte išlikę ūkininkų vienkiemiai su savo miškeliais, prūdais, paveldėti iš kartos į kartą, vis dar dirbami tos pačios šeimos palikuonių.

Punsko miestelyje nerasi sovietinės statybos pavyzdžių, ten nebuvo sovietinės tvarkos. Bendras miestelio vaizdas tvarkingas, gražus, lietuviškas. Savo išvaizda ir tvarkingumu jis gal net ir vakarietiškesnis negu daugelis Lietuvos miestelių, kuriuose, nors ir kaip gražiai susitvarkyta,

dažnai vis tiek yra likę sovietmečio žymių.

Gatvių ir verslų užrašai Punske dvigubi: lietuviški ir lenkiški. Neužtikome nė vienos vietos – parduotuvės ar restorano, kur nemokėjo lietuviškai arba nepriėmė Lietuvos litų lygiai taip pat, kaip lenkiškų zlotų. Neužtikome nė vieno žmogaus gatvėje, kuris lietuviškai užkalbintas neatsiliepė lietuviškai. Čia – tikra Lietuva.

Iš pradžių buvo šiek tiek netikėta išgirdus šio krašto lietuvių kalbant. Jie labai ryškiai „dzūkuoja“. Jų balsės kietesnės, ir bendrai, jų „dzūkiškumas“ ryškiau nei Lietuvos dzūkų skiriasi nuo bendrinės lietuvių kalbos. Aprašant Seinų „Žiburio“ mokyklos tradicinę šventę „Vaikai pasitinka vasarą“ Lenkijos lietuvių dvisavaitinis žurnalas „Aušra“ net pastebėjo, kad iš dviejų renginio vedėjų buvo „viena jų kaimo dzūkelė, kita – savo tarmę apmiršusi miestietė“. Malonu klausyti išlikusios grynos dzūkų tarmės – nenušlifuotos, nesušvelnintos, nesubendrintos.

Ta ryški dzūkiškos tarmės aplinka net priminė man seniai girdėtas eiles apie dzūkus, grybus ir uogas. Monika Kuliešienė (gimusi 1934 m.) šitaip pasakojo: „O kokie seniau valgiai buvo? Kopūstai, bulvės, barščiai, kruopos, žirniai... Kai parėjom iš Lietuvos [1944 m. – D.J.], kiti kepė spurgas iš kvietinių miltų, o mes su sesute prisimalėm girnėmis žirnių ir iš tokių miltų prisikepėm neva spurgų – tokių blynelių. Ir valgėm, nes nebuvo ko valgyti. Labai mėgstu uogauti ir grybauti, visad mėgau. Šitam miškely visai arti būna žemuogių. Kai suveždavom javus, tai aš perdėm miške. Bruknių prisirinkus paverdu su supjaustytom kriaušėm ir valgom.“ Dzūkijos žemė nėra ypatinčiai derlinga, todėl dzūkai nuo seno vertėsi rinkdami miško grybus ir uogas. Tai ir sakydavo apie dzūkus: „Jei ne grybai ir ne uogos, dzūkų mergos liktų nuogos.“

Užklausu vieno žmogaus – „Kaip čia yra, juk šitas kraštas vadinamas Suvalkų trikampiu, bet aš nė vieno suvalkiečio dar nesutikau?“ Žmogus numojo ranka į vieną pusę ir sako: „Ten jų yra, bet mažai, daugiausia sulenkėję.“ Nežinau, ar tai teisybė, ar jis taip pasakė apie suvalkiečius tik dėl to, kad pats buvo dzūkas. Bet turiu pridurti, kad Lenkijos lietuvių draugija leidžia žurnalą „Suvalkietis“, kurio tiražas pažymėtas 500 egz.

Kalbant apie nutautėjimą, kitas pasakojo, kaip jo kaimynas nuo pat mažens nekętė lenkų, mokykloje mušdavosi su jais, o dabar jo sūnus persikėlė į Suvalkų miestą ir vedė lenkaitę. Nors patys punskiečiai niekur neišėjo iš Lietuvos, Lietuvos valdžia priverstinai buvo išvyta, „išėjo“ iš jų krašto. Todėl punskiečių rūpesčiai išlaikyti tautiškumą panašūs į JAV ir kitų išeivių.

Pats Punsko miestelis turi apie 1,100 gyventojų. Visame Punsko rajone 2006 metais suskaičiuota 4,419 gyventojų, kurių maždaug 75 proc. lietuviai. Jie turi savo bažnyčią, savo kultūros centrą. Miestelyje yra du restoranai „Sodas“ ir „Užeiga“, abu su didžiausiu lietuviškų valgių pasirinkimu, net ir ne visur randamų vėdarų. Yra dvi puikios maisto produktų parduotuvės, bankas, kepykla ir

Punsko mažieji lietuviai.

kita.

Pagrindinė, istorinė šio krašto ekonominė veikla yra ūkininkavimas. Ūkiai tvarkingi ir atitinka visus Europos Sąjungos reikalavimus. Bet kaip ir visuose kaimuose ir miesteliuose, jaunimas bėga į miestus, kur daugiau pramogų, kur darbo ir karjeros pasiūla didesnė.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, nemažai jaunų punskiečių ėmėsi verslo su Lietuva, kuris daug kam sekėsi. Susitvarkė, kiti net pasistatė gražius namus miestelyje. Bet ekonominė krizė viską pakeitė. Dabar nemažai Punsko lietuvių važiuoja dirbti į Vokietiją – padirba kelis mėnesius, grįžta pas šeimą savaitei ar dviem ir vėl – atgal į Vokietiją. Tokiose šeimose vaikus dažnai augina vienos motinos.

Kiti jauni žmonės, vietoj važiavimo į užsienį darbams, miestelyje savo namus užleido seniems tėvams ir patys grįžę į šeimos ūkius ūkininkauja. Gal tokiu būdu ir jų vaikai pripras prie ūkininkavimo, ir ūkis toliau bus perduodamas iš kartos į kartą. Nors sakoma, kad tokių mažai.

Lietuviška kultūrinė veikla Punske ir netolimuose Seinuose, proporcingai pagal gyventojų skaičių, neatsilieka nuo Lietuvos ir Chicagos lietuviškos veiklos. Lenkijos lietuvių dvisavaitinis žurnalas „Aušra“ sausio mėnesį išspausdino visų metų kultūrinių renginių kalendorių. Nėra nė vieno savaitgalio, kai nevyktų nors vienas renginys: tai folkloro grupės, vaikų teatro premjera, sporto varžybos, chorai ir ansamblių iš Lietuvos pasirodymai, „Duonos, medaus ir pieno šventė“, švenčiamos Joninės, Vėlinės, Žolinė ir daug kitų švenčių.

Pvz., liepos 24 d. „Šilainės“ va-

sarvietėje ant Seivų ežero pakrantės buvo švenčiamos Oninės su tokiu kvietimu:

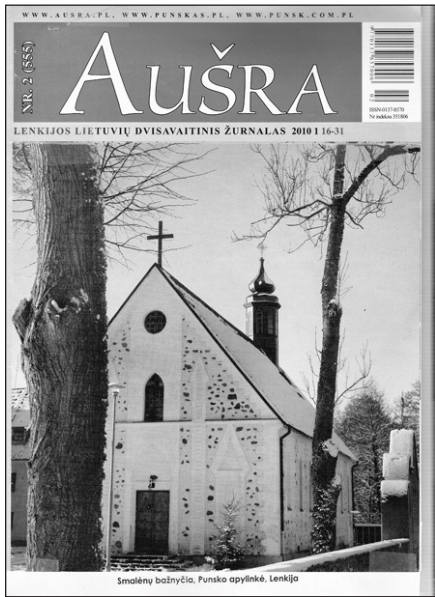
ONA – DUONOS PONIA. Visų Onų ir Onyčių vardu kviečiame į „Šilainę“, kur vyks tradicinis Oninių renginys. Programoje: – Rugių prakirtos – Kūlimas spragilais (išbandykite savo gabumus) – Malimas rankinėmis girnėmis – Duonų kepimas (gausite paragauti) – Onų pagerbimas – Folkloro ansamblis iš Klaipėdos – „Kaimo muzikantų“ valsiukai ir polkutės – Laužas – Vakaronė.

Sutikus „Šilainės“ vasarvietės savininką Albiną Šuščevičių pasirodė, kad turime bendrą pažįstamą. Apsistojome gretimose vasarvietėje – Valdo Krakausko „Šilas“. Ten geri, modernūs įrengimai, pievutė nuveda ligi smėlėto Seivų ežero kranto. Vakare maudantis sutikome dvi atostogaujančias šeimas iš Kauno. Ežere žuvaujama, valtys išnuomojamos, yra pirtis. Pievose ant ežero kranto mano 11 metų Orinta gaudė varlytes. Gretimame miškelyje rinkome ir valgėme mažas ir labai saldžias miško avietes.

Bus daugiau.

„Šilo“ vasarvietė Oškinių kaime, šalia Punsko.

Lenkijos lietuvių dvisavaitinis žurnalas.

VARLĖ BUNKERYJE

(vieno berniuko istorija)

Vytautas V. Landsbergis

Nr. 8

Onutė jau buvo atgavusi sąmonę. Dar nekalbėjo, bet labai apsidžiaugė pamačiusi klasės draugą. Tas sumišęs paliko dovanas ir, palinkėjęs kuo greičiau pasveikti, pabėgo.

XX

Grįžęs iš Alytaus Adomas paprašė, kad teta jo netrukdytų.

– Noriu pabūti vienas, – pasakė, užsidarė kambary ir tądien iš ten neišėjo.

Net partizaniškus reikalus užmiršo, tik sėdėdavo parimęs prie lango, dėbsodavo nieko nematančiom akim ir kažką įtemptai mąstė... Arba klaidžiojo laukais kaip nesavas. Dingo apetitas, įkrito paakiai, o kai teta paklausė, ar neserga, atsakė:

– Nieko man nėra, nesirūpink.

Tačiau viskasėjo blogyn. Pakilo karštis, o galvą pradėjo mausti taip, kad nebuvo kur dingti! Teta iškvietė kaimo felčerę, ta pamaigė, pastuk-seno ir išvažiavo, išrašiusi mikstūros nuo karščiavimo.

Mikstūra karštį numušė, bet vidinis nerimas, drebulys liko:

– O kas, jei sužinos...

Tada atėjo Varlė. Atsinešė druskos pusę stiklinės, paprašė vandens – viską sumaišė ir liepė išgert:

– Viską iki dugno.

Adomas vargais negalais prisivertė. Vos neapsivėmė nuo to sūraus „sirupo“. Bet baimė atslūgo, širdis nustojo virpėti. Paskui atsigulė lovon, užsiklojo, o Varlė atsainiai, lyg tarp kitko pasakė:

– Gali nieko nepasakot, jei nenori...

Druska gerai malšina nerimą, išgastį – senas, liaudiškas receptas. Kaip dabar jauties?

– Geriau...

– Svarbu nusiraminti. O išeitį visada galima rasti – sakau iš patirties. Kartais ir partizanaujant atsitikdavo, kad nušauni niekuo dėtą žmogų. Jei atvirai – nepatyriau klai-kesnio jausmo už tą.

Adomas nurijo seilę ir sušnibždėjo:

– O ką jūs nušovėt?

– Jaunuolį... Kokių šešiolikos, gal septyniolikos metų...

– Kaip?

– Gavom žinią, kad kaime pas moterį apsistoję sribai. Nuėjom, radom juos miegančius girtus ir likvidavom. Visus... Bet prie durų miegojo tos moters sūnus, tamsoj nesupaisysi. Aš ir nežinojau, kad ji sūnų turi. Netyčia nušoviau ir jį.

Varlė atsiduso slėpdamas jaudulį, atsikrenkštė ir tęsė:

– Paskui prisipažinau saviškams.

– Ar būtinai reikėjo prisipažint? – Adomas vėl prarijo gerklėį stringantį gumulą.

– Mūsų kodekse buvo ir toks straipsnis: kas tyčia nužudo nekaltą žmogų, tas baudžiamas mirties bausme. Tačiau manęs nesušaudė. Sako – tu netyčia, nežinojai... Bet grįžęs iš lagerio supratau, kad turiu ją susirast.

– Ką?

– Tą moterį... Nieko nėra sunkiau, kaip atsiprašyti.

– Atleido? – paklausė nuščiuvęs

Adomas.

– Išklausė... Ir pasakė nebeapyks-tanti, bet ir atleist negalinti. Dievas, sako, bus tavo teisėjas. Ir ji teisi... Žmogus nepajėgus atleisti tokių da-lykų.

Adomėlis pavargo, nususuko sienon ir patyliukais neramiai svars-tė:

– Ką tas senis čia vaidina? Jei žino apie padegimą, tai ko čia seka pasakas... Tegu eina į policiją ir pa-sako viską.

– Atsigauk... Kai pasveiksi, rei-kės tavo pagalbos, – išeidamas Varlė padavė Adomui ranką, – padėsi at-statyti bunkerį.

XXI

Po poros dienų Varlė vėl atėjo. Adomas, norėdamas išvengti nemalo-nių temų, iškart prabilo apie bunkerį:

– Aš mielai padėčiau statyti, bet nemoku...

– Išmoksi... Išmokysiu, pasta-čiau ne vieną, – Volungevičius prisėdo ant lovos krašto. – Ech, Adomai, jeigu kas išleistų knygą apie tai, kaip parti-zanai kasdavo bunkerius! Kad tu žinotum, kiek buvo panaudota įvai-riausių gudrybių, kiek išradingumo! Dvidešimtam amžių žmogus gyvena žemėn įsiknisęs! Paslėptos angos, įvairiausi maskavimo būdai, ir kur tik neturėjom įsirengę bunkerių! Ir po tvartu, ir po klojimo grendymu, po sąslavynu ar skiedrynu, po malki-nėm, avidėse, paukštidėse, raistuose įkastose statinėse, dvigubos sienos, dvigubos palėpės, po krosnimis, po slenksčiais... Į vienus bunkerius reikia lįsti pro duonkepį, į kitus – už-pečkiu... Paslaptینگai atsiveriančios sienos, balkiai, šulai...

Bunkeriai prie upelių, mergaičių darželiuose, krūmuose, javų laukuose, prie keliukų, vieškelių, bulvių duobėse, kapinėse, šventoriuose, šuli-niuose ir prie šulinių, bažnytkai-miuose... Visur bunkeriai, pradedant šilais ir baigiant lygumomis, kur bunkeriai visiškai slapti, kur ant bunkerio užpilama daugiau kaip met-ro storio sluoksnis žemės, kur angos darelės tokios sunkios, kad jas gali tik keli vyrai iškelti...

1946–1947 metais dažniausiai buvo kasami „kiauliniai“ bunkeriai, kuriuose būdavo galima tik sėdėti, o pro angą reikėdavo šliaužte įšliaužti. Tada apie jokių patogumus nebuvo galvojama ir buvo tenkinamasi tokio-mis landynėmis, kuriose galėjai tik miegoti. Ventiliacijos skylės būdavo praduriamos paprasta plona lazda. Dėl to visad trūkdavo oro. Būdavo atsitikimų, kad rusams apsistojus sodyboje, kur įrengtas bunkeris, par-tizanai dėl oro trūkumo netekdavo sąmonės. Paskui šeimininkai rusams išėjus juos ištraukdavo, gaivindavo.

Įdomi bunkerių istorija. Kas ją žino, tas žino, kaip sunku buvo kovoti. Ir vis dėlto kovojo! Na viskas, užteks jau... Sveik, lipk iš lovos ir prie darbo! Ir slapyvardį susigal-vok – koks partizanas be slapyvar-džio...

– Jau žinau... Žebenkštis.

Bus daugiau.

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL

Tel. (708) 598-8101

Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.

4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL

55 E. Washington, Suite 2401, Chicago, IL

Chirurgai

Dr. PETRAS V. KISIELIUS

Inkstų, pūslės, prostatos gydymas bei chirurgija

Center for Health

1200 S. York, Elmhurst, IL 60126

630-941-2609

Skelbimų skyriaus

tel. 1-773-585-9500

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, MD

KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.

Chicago, IL 60652

Kab. tel. 773-471-3300

Akių ligos

ARAS ŽLIOBA, MD

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue

Joliet, IL 60435

Tel. 815-741-3220

Vidaus ligos

EDMUNDAS VIŽINAS, MD, S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS

Kalbame lietuviškai

6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6

Chicago, IL 60638

Tel. 773-229-9965

Valandos pagal susitarimą

Margumynai

Sudarytas trimatis peršalimą sukeliančio viruso „žemėlapis“

Po daugiau kaip dešimtmetį tru-kusių tyrimų, mokslininkai baigė sudarinėti trimatį (3D) peršalimą sukeliančio viruso „žemėlapi“. Mo-delis sudarytas atominiu masteliu ir tai kol kas yra didžiausias taip deta-liai ištirtas virusas. Naujasis struk-tūros žemėlapis galėtų padėti moks-lininkams kurti naujus genetinius virusus gydančius būdus, taip pat vaistus nuo vėžio ir kitų gyvybei pa-vojingų ligų.

Elektrą įmanoma išgauti iš oro

Mokslininkai išsiaiškino, kaip atmosferoje atsiranda elektros krū-vis. Atradimas reiškia, kad gali pa-vykti rasti būdų išgauti energijos tie-siai iš oro.

Ilgą laiką specialistai manė, kad vandens lašeliai atmosferoje išlieka elektriškai neutralūs net tada, kai susijungia su dulkių ir kitokiomis da-lelėmis. Tačiau vėliausi bandymai rodė priešingai, ir tai paskatino dr. Fernand Galembeck su kolegomis patyrinti šį reiškinį atidžiau. Labo-ratorijoje jie patvirtino, kad vanduo atmosferoje tikrai sukaupia nedidelį elektros krūvį.

Naudodamiesi aliuminio fosfato ir kvarco dalelėmis – jų paprastai

Adenovirusas – ne pirmas viru-sas, kurio struktūra buvo taip smulk-meniškai ištirta, naudojant Rentgeno spindulių kristalografijos būdą. To-kiais tyrimais mokslininkai užsiima jau ne pirmus metus, tačiau kol kas tai yra stambiausias ištirtas pavyzdys – jo RNR sudaro apie 1 milijonas ami-no rūgščių fragmentų, o tai reiškia, jog jis yra dvigubai didesnis už bet kurį kitą taip tirtą virusą.

Technologijos.lt

Danija iš Baltijos jūros paleis bandomąją kosminę raketą

Rugpjūčio 31 d. iš Baltijos jūros į pirmąjį skrydį turėjo pakilti Danijoje sukurta bandomoji raketa su mane-kenu. Jei viskas klosis sėkmingai, pirmojo bandomosios skrydžio metu privati raketa HEAT-1X su vienviečio kosminio laivo kapsule iš Baltijos jūros netoli Bornholmo salos turėtų pakilti į maždaug 30 kilometrų aukš-tį. Šis privatus kosminio laivo pro-jektas gali atverti Danijai kelią į kos-minių valstybių klubą – ji gali tapti ketvirtąja šalimi pasaulyje po Ru-sijos, JAV ir Kinijos, iškėlusia į kos-

mosą savo astronautą, pranešė „Spa-ce.com“.

„Copenhagen Suborbitals“ vyk-domą projektą, kurio vertė – 70,000 JAV dolerių, finansuoja privatūs in-vestuotojai. Pirmojo skrydžio metu bus siekiama išbandyti jūrinio palei-dimo platformą, dideliu greičiu skrie-jančios raketos aerodinamines savy-bes, variklio veikimą ir saugaus kap-sulės nuleidimo sistemą. Skrydžio valdymo centras realiuoju laiku gaus visą telemetrinę informaciją.

Balsas.lt

IEŠKO DARBO

* **Vidaus ir lauko** dažymo darbai. Patirtis. Tel. 773-550-1867.

angliškai. Tel. 708-717-1001.

* **Moteris ieško** senelių ar vaikų priežiūros darbo su gyvenimu bet kuriame Amerikos mieste. Nekalba

* **Nagingas vyras**, turintis 14 metų darbo patirtį, gali atlikti visus eina-muosius namo remonto darbus. Tel. 708-691-6012.

Dėkojame aukojantiems

INDRĖ TIJŪNĖLIENĖ

Lietuvos vaikų globos būrelis „Saulutė“ įsikūrė 1993 m. kovo mėn. kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komitetas, o 2007 m. tapo savarankiška organizacija. Savanorių būrelio tikslas – visokeriopai remti vargingai gyvenančius vaikus Lietuvoje. Iki 2006 m. buvo siunčiama ne tik finansinė, bet ir materialinė parama pasinaudojant „Lithuanian Mercy Lift“ parūpintais talpintuvais, už kurių persiuntimą apmokėdavo amerikiečių organizacijos. Vaikų globos namams buvo prenumeruojamas JAV leidžiamas žurnalas vaikams „Eglutė“.

„Saulutėje“ visuomet buvo „visų bangų“ savanorių, ypač surenkant ir pakuojant bei kraunant į talpintuvus suaukotus daiktus. Su meile prisime name a. a. Bronę Saladžiuviene, kuri susirgusi vėžio liga grįžo į Lietuvą ir toliau dirbo jaunimo labui, ypač su „valančiukais“ skatinant blaivystę. „Saulutės“ veiklą smarkiai yra parėmę ir nė lašo lietuviško kraujo neturintys žmonės.

Per „Saulutę“ 2007 m. į Lietuvą iškeliavo 149,000 dol., 2008 m. 210,000 dol., 2009 m. 110,000 dol., o 2010 m. iki rugsėjo 25 d. – 98,580 dol. Tai aukos, gautos iš geraširdžių, neabejingų ir vargą patekusiems. Tai aukos, skirtos paremti studentams, remti konkrečius vaikus, padėti nuo gaisro ir kitų gyvenimo nelaimių nukentėjusiems. Tai aukos, gautos įvairių šeimos švenčių progomis, pagerbti mirusius, surinktos mugių bei labdaros renginių metu.

Šįmet per „Saulutę“ paramą gavo apie 200 šeimų. Papildomai „Saulutė“ parėmė Kultūros vystymo ir švietimo „Opus Dei“ centrą (a. a. Saulės Sidrītės atminimui įamžinti jos tėvelių dr. Lino ir Rimos Sidrių pageidavimu), Švenčionėlių vaikų globos namus, Naujojo Daugeliškio Šv. Kazimiero vaikų namus, Klaipėdos vaikų namus „Rytas“, per pirm. Daną Migaliova – neįgaliųjų bendriją „Viltis“, per Elenos Rožėnienės premijas – Kristijono Donelaičio gimnaziją Kybartuose, Trakų globos namus, Simno spec. internatą, klebono kun. V. Kajoko parapijos namus Al vite, Alytaus kūdikių namus.

Lietuvoje „Saulutei“ talkina Lietuvos vaikų fondas (Laisvės pr. 125 Vilnius, dir. Romualda Navikaitė, e. paštas: romualdanavikaitė@yahoo.com; faksas ir tel. 011- 52-62-71-80, Aniceta Žiauberienė Šilalėje, Regina Žvirblienė Prienuose, Vitalija Miklyčienė Kaune, dr. Sigita Lipovienė Alytuje, Judita Brencienė Plungėje bei Gražina Landsbergienė Vilniuje.

Rėmęs 6 vaikus, pavardės nenorintis viešinti mecenatas per „Saulutę“ įkūrė tris fondus remti Lietuvoje vargingiausiai gyvenančius: jau prieš 10 metų Dieviško Kryžiaus fondą I per kardinolą Bačkį Vilniuje (fondas yra po Lietuvių Fondo JAV skėčiu) ir Dieviško kryžiaus fondą Kaune per kun. R. Grigą ir arkiv. S. Tamkevičių bei Dieviško Kryžiaus fondą II Vilkaviškio apylinkei (po Lietuvių Fondo skėčiu) per vysk. R. Norvilą.

Padėkos bei žinia, kad parama kam nors ne tik fiziškai, bet dvasiškai padėjo, skatina nenuleisti rankų. Pvz., Alytaus kūdikių namų direktorė Danguolė Jazepčikienė rašo: Gerbiama „Saulute“, gerbiamieji ponai Pranai ir Saliute Pakalniai, Peter ir Marija Burggren, Sidney ir Karen Godstein, nuoširdžiai dėkojame Jums, kad, nepaisant siaučiančios pasaulinės krizės, Jūs galvojate apie likimo nuskriaustus vaikučius, augančius mūsų namuose. Šiuo metu mes auginame 80 mažylių nuo gimimo iki ketverių metų amžiaus. Vaikučiai linksmi, gražūs, gerai valgo, mėgsta klausytis pasakėlių ir daug keliauti. Jūsų aukos padės mums ir toliau rūpintis mažylių gerove.

Per dr. Sigitą Lipovienę gavęs „Salutės“ paramos, kun. Romas Budrevičius iš Kazlų Rūdos parapijos bažnyčios Marijampolės rajone aprašo savo gyvenimo odisėją:

Mano kelias į gyvenimą

Vingiuotas buvo mano kelias į išsvajotą gyvenimą. Gimiau 1978. 11.03 ir augau Panevėžio kūdikių vaikų globos namuose. Tai mano pirmieji namai. Čia tapau Romu Budrevičiumi ir augau tol, kol man atėjo laikas eiti į mokyklą. Mane priglaudė Trakų internatas, o 1978 metais – Alytaus našlaičių internatas. Baigęs Alytaus Piliakalnio vidurinės mokyklos 9 klases mokiausi Alytaus profesinėje mokykloje, gavau specialybės diplomą ir kartu vidurinės mokyklos atestatą, tačiau tuo neapsiribojau, nes nuo mažens žinojau savo pašaukimo kelią. Mane traukė kunigystės kelias.

Visada prisiminsiu kelią iš Alytaus internato į Rumbonių parapijos bažnyčios Vienuolių namus, čia visais savaitgaliais ir atostogų dienomis mane globojo ir auklėjo gerosios Rumbonių parapijos vienuolės. Čia pirmieji išpūdziai, pirmosios žinios apie krikščionišką gyvenimą. Tuomet dar gi gyvenome Tarybų Sąjungoje.

Didelį džiaugsmą pajutau, kai visa klasė su mokytoja slapta nuėjo į Alytaus Šv. Liudviko bažnyčią. Klebonas leido mums paklūpoti prie

Kun. Romo Budrevičiaus pirmosios šv. Mišios, aukotos 2007 m. liepos 1d. Rumbonių Švč. Trejybės parapijos bažnyčioje (Alytaus raj.).

T. Bauro nuotr.

altoriaus ir kai ką patarnauti. Išpūdis buvo didžiulis. Vėliau Rumbonių bažnyčioje buvau dažnas lankytojas ir išmokau patarnauti šv. Mišioms.

Taigi nedvejodamas nutariau stoti į Marijampolės kunigų seminariją. Mano ryžtą palaikė Rumbonių vienuolės ir kiti geri žmonės, kurie mane rėmė visokeriopai. Ypač mano buvusi mokytoja Antanina Mikalonytė.

Vėliau mane surado ir parėmė Amerikos vaikų globos būrelis „Saulutė“.

Ačiū gydytojai kardiologei, „Saulutės“ atstovei Sigitai Lipovienei už rūpestį ir paramą. Ji rūpinosi ir mano sveikata.

Kunigų seminarijoje prabėgo 7 metai, ir per tuos metus nebuvau gerų žmonių užmirštas. 2006 m. birželio 29 d. Vilkaviškio vyskupijos katedroje buvau išventintas į diakonus ir dirbau Alytaus Šv. Kazimiero bažnyčioje. 2007 m. birželio 29 d. Vilkaviškyje buvau išventintas į kunigus. Vyskupo nutarimu buvau paskirtas į Kazlų Rūdos bažnyčią.

Nuo čia ir prasideda mano naujas pastoracinis darbas, apie kurį svajoju dar mažas būdamas.

Esu didžiai laimingas ir už šią

laimę dėkingas geriems žmonėms, kurie padėjo man pasiekti šį tikslą.

Kunigas Romas Budrevičius
Kazlų Rūdos parapijos bažnyčia,
Marijampolės rajonas

* * *

„Saulutė“ dėkoja visiems, kurie remia konkrečius vaikus, studentus, dėkoja pastoviai siunčiantiems netikslines aukas panaudoti paramai „Saulutės“ nuožiūra. „Saulutė“ dėkoja atsilankantiems jos ruošiamuose renginiuose, o negalint dalyvauti ta proga atsiunčiantiems auką. Būrelis dėkoja už moralinę paskatą, nes Lietuvoje esant didesniai nei 18 procentų nedarbo lygiui, nepaisant gerai ir gražiai gyvenančių, yra užtenkamai svyruojančių ant skurdo ribos. Taip, yra geriau „duoti meškerę“, bet kartais reikia paremti mokinančius meškerioti, arba tiesiog duoti žuvį, kad meškerė „neišslystų iš rankų“...

Tad kviečiame į pianisto Edvino Minkštimo labdaros koncertą Lietuvių dailės muziejuje (14911 127th St., Lemont, IL), sekmadienį, rugsėjo 5 d., 12:30 val. p. p.

Skelbiamas tarptautinis filmo konkursas

JAV LB Kultūros taryba skelbia konkursą Žalgirio mūšio 600 metų jubiliejui paminėti. Konkurso nugalėtojai bus apdovanoti piniginiiais laimėjimais.

Profesionalūs filmuotojai, mėgėjai bei videofilmų kūrėjai leiskite pasireikšti savo vaizduotei – šią vasarą skelbiamas tarptautinis filmo konkursas, skirtas Žalgirio mūšio metinėms paminėti!

Filmas turi būti ne ilgesnis kaip 15 minučių.

Jis turi būti pateiktas skaitmeniniu formatu ir patalpintas svetainėje, turinčioje videoprogramą (pvz., „Vimeo“ arba „YouTube“).

Filmas gali būti vaidybinis, animacinis, kurtas naudojantis kompiuteriu. Svarbiausia, kad jis išlaikytų istorinę tiesą ir atspindėtų Žalgirio mūšio laikotarpį.

Filmai gali būti igarsinti lietuviškai ar angliškai, tačiau būtini titrai kita kalba. (pvz., filmas lietuvių kalba su angliškais titrais).

Filmus prašome siųsti el. paštu: **filmas@zalgiriomusis.com**, kartu atsiunčiant trumpą kūrėjo biografiją, pažymint visus asmenis, prisidėjusius prie filmo kūrimo bei internetinę nuorodą (link), kurioje bus galima pasižiūrėti jūsų sukurtą filmą.

Visi dalyviai turi užpildyti registracijos formą, kurią ras tinklalapyje **www.zalgiriomusis.com** ir ją pasirašę nukopijuoti ir atsiųsti el. paštu: **kulturostaryba@gmail.com**.

Filmus konkursui galite siųsti iki 2010 m. rugsėjo 17 d.

Apdovanojimai bus įteikti 2010 m. lapkričio 13 d. New York specialioje apdovanojimo ir geriausių konkurso filmų pristatymo iškilmėse.

Daugiau informacijos: tel.: 215-248-3049 arba tinklalapyje: **www.zalgiriomusis.com**

Aldona Page

JAV LB Kultūros tarybos
pirmininkė
kulturostaryba@gmail.com

Kybartų Kristijono Donelaičio gimnazijos moksleiviai, vilkintys „Saulutės“ dovanotais marškinėliais, dėkoja mecenatei Elenai Rožėnienei (Tuscon, AZ) už paskatinimą mokytis ir tobulėti.

Margumynai

Išskirtinės Kuršių nerijos vertės apraše – ir smėlio kopos, ir liaudies dainos

Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija pritarė parengtam Kuršių nerijos išskirtinės visuotinės vertės aprašo projektui. Į vertingiausių šio regiono elementų sąrašą įtrauktos ir smėlio kopos, ir žvejų tinklai, ir jų dainos.

Projekte vertingiausi Kuršių nerijos kultūrinio kraštovaizdžio elementai skirstomi į natūralius ir žmogaus pakeistus gamtinius darinius bei kultūrinius darinius, pranešė Neringos savivaldybė.

Pirmuosius elementus sudaro Didysis kopagūbris su parabolinėmis, pilkosiomis, pustomomis ir apželdintomis kopomis, žmogaus sukurtas apsauginis pajūrio kopagūbris, natūralios pajūrio ir pamario palvės, pamario pusiasaliai (ragai), sengirės, savita smėlynų augalija ir gyvūnija, paukščių migracijos kelias.

Kultūrinius darinius sudaro smėlio užpustyti kaimai ir kitas archeologinis paveldas, istorinis pašto kelias, senųjų žvejų kaimų, virtusių kurortinėmis gyvenvietėmis erdvinė planinė struktūra bei architektūra, senieji mediniai žvejų namai, XIX amžiuje atsiradę profesionalios architektūros statiniai: švyturiai, prieplaukos, bažnyčios, mokyklos, vilos, viešbučiai, vasarnamiai; jūrinio kultūros paveldo elementai.

Aprašo projekte pabrėžta, kad gyvumą, dvasingumą ir ypatingą nuotaiką, atmosferą kultūriniam kraštovaizdžiui suteikia, jo savitumą išryškina nematerialiojo paveldo formos, tradiciniai verslai. Tarp jų yra dainos, kostiumai, padavimai, istorijos, gintaro graibstymas tradiciniais įnagiais, taip pat jūrinio kultūros paveldo dariniai ir reiškiniai: žvejų laivai – kurėnai, laivų vėtrungės, žvejybos įrankiai – rankų darbo tinklai, poledinės žūklės įnagiai ir būdai, tradiciniai žuvies apdorojimo būdai.

Vertingais siūloma pripažinti ir žvejų gyvenamos etnografinius elementus – krikštą, tradicinius drožinius (langines, lėkius, vėjalentes), menines tradicijas, savitus apsauginio kopagūbrio tvarkymo, miško priežiūros būdus. Kaip išskirtinė Kuršių nerijos vertė minima ir XIX amžiuje susiformavusi poilsio kultūros tradicija.

Kuršių nerija – 98 kilometrų ilgio ir 0,4-4 kilometro pločio ištisęs pusiasalis dviejų valstybių – Lietuvos ir Rusijos (Kaliningrado srities) – teritorijoje. Lietuvai priklauso 50 kilometrų šiaurinės pusiasalio dalies. 2000 metais Kuršių nerija įtraukta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą.

BNS

Kauno Aleksoto funikulierius nesaugus

Aleksoto funikulierius Kaune neveiks ilgesnį laiką – toks sprendimas priimtas atsižvelgiant į žinovų nuomonę, kurie nustatė, kad kultūros paveldo objekto statusą turintis Aleksoto funikulierius yra nesaugus keleiviams pervežti.

Kaip teigiama AB „Autrolis“ pranešime, tyrimo metu rasta, kad funikulieriaus bėgių kelio betoninis pagrindas yra gerokai apiręs ir pasikeitęs. Vietomis bėgio kelias pasviręs 3–4 procentais, o po betoninėmis plokštėmis yra iki 60–70 centimetrų gylio ertmės. Tyrėjai įvardijo ir kitas nesaugumą keleiviams keliančias problemas.

2009 metų įkainiais funikulieriaus remonto darbų vertę žinovai įvardijo nuo 1,5 iki 2 mln. litų, tikslėsnė remonto suma bus įvardyta po taikomųjų mokslinių tyrimų, kuriuos gali atlikti profesionalai.

Anksčiau tikėtasi, kad Aleksoto funikulierius darbą atnaujins rugsėjo 1 dienos. Tačiau po ypač šaltos praėjusios žiemos iš liepos mėnesio liūčių funikulieriaus bėgių būklė dar labiau pablogėjo.

Aleksoto funikulierius pastatytas 1935 metais. Jo įrengimai turi istorinę, technologinę vertę, todėl yra saugotini. Kaunas yra vienintelis miestas Baltijos šalyse, kur galima naudotis funikulieriumi.

Lrt.lt

Mylimam sūnui

A † A

DONATUI DAUBARIUI

mirus, tėvui VYTAUTUI ir jo žmonai REDAI, DONATO žmonai INGAI, sūnui LUKUI ir dukrai MARTYNAI bei kitiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Jaunimo centro taryba ir valdyba

Restauruojama Vilniaus Šv. Stepono bažnyčios išorė

Prie reto Lietuvos manieristinės architektūros paminklo – Vilniaus Šv. Stepono bažnyčios – ir toliau plūša restauratoriai. Šių metų bažnyčios išorės restauravimo projekte numatyta renesansinė apdaila ir sgrafitinės puošybos atkūrimas. Bažnyčios išorė pradedama tinkuoti renesansui būdingu tamsiai pilku tinku su peļnais. Šiems darbams 2010 m. Kultūros paveldo departamentas skyrė 400,000 Lt. Restauravimo, konservavimo darbus atlieka UAB „Domus Antiquus”.

Dar 2007 m. nuimant nuo išorės suirusio tinko fragmentus, pradėjo atsiskleisti nauja informacija, kad sgrafitinės puošybos yra daugiau, jo piešinys sudėtingesnis ir įvairesnis. Rasti nežinomi langeliai apsidėje, nukapoto tarpaukštinio karnizo liekanos ir kt. Tad buvo taisomi išorės restauravimo sprendiniai, tęsiami polichromijos tyrimai.

Vilniaus Šv. Stepono bažnyčios paveldotvarkos darbai atliekami nuo 2005 m. Per daugiau nei ketverius metus pašalintas bažnyčios neautentiškas vėlyvas tinkas, atidengti du apvalūs langeliai, atstatyti bokšteliai, restauruotas renesansinis reljefinis kryžius rytiniame frontone, atidengta niša apie langą šiauriniame fasade, atkurtos langinės, atstatytas tikslus pagrindinio bažnyčios karnizo profilis. Buvo atlikti archeologiniai tyrimai, stiprinami, restauruojami pamatai, atliktas cokolinės pastato dalies remontas ir hidroizoliacija, įrengti žaibolaidžiai, pakeistas naujas čerpių stogas. Per nevieną dešimtmetį ryškiai pakilus aplinkiniam žemės lygiui, šiaurinėje pusėje žemės lygis prie bažnyčios buvo pažemintas apie 0.35 cm, o ties pagrindiniu įėjimu – apie 1.30 cm. Visiems išvardintiems darbams buvo skirta daugiau nei 2 mln. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Šv. Stepono bažnyčia – vėlyvojo renesanso pavyzdys. Pirmasis jos siluetas su bokštu matomas Getkanto sudarytame Vilniaus gynybinių įtvirtinimų plane. Tačiau šiandien turime bažnyčią, gerokai pakeistą kitų epochų stilistinių krypčių: nėra renesansinio bokšto, renesansinį turį vainikuoja sužemintas klasicistinių dydžių stogas, praplatinti siauri renesansiniai langai.

Šv. Stepono bažnyčia pastatyta 1600 m., pietinėje miesto dalyje, Rūdninkų priemiestyje. Statybų sumanytojas buvo jėzuitų kunigas Simonas Visockis. 1604 m. šioje bažnyčioje vyko Šv. Kazimiero kanonizacijos iššilmės.

Bernardinai.lt

REMKIME
DRAUGO FONDA –
RŪPINKIMĖS
„DRAUGU”!
TEL.: 773-585-95000
WWW.DRAUGAS.ORG

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

◆**Čikagos lituanistinės mokyklos** naujieji 2010–2011 mokslo metai prasidės rugsėjo 11 d. 8:30 val. r. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje. Po Mišių Jaunimo centro didžiojoje salėje vyks iškilmingas mokslo metų atidarymas. Kviečiame dalyvauti. Mokyklai reikalingas istorijos mokytojas. Šiemet mokykla atidaro lietuviškai besimokančiųjų klasę, kurioje bus mokoma lietuvių kalbos. Kreiptis į mokyklos direktorę Jūratę Dovilienę tel. 630-805-4036 arba el. paštu jurate124@yahoo.com.

◆**Gedimino lituanistinė mokykla** (GLM), įsikūrusi Andrew Lutheran Church patalpose, 10 South Lake St., Mundelein, IL, naujuosius 2010–2011 m. m. pradeda rugsėjo 11 d. 10 val. r. Kviečiame visus mokinukus į mokyklą. GLM kviečia darželio ir pradinių klasių, lietuvių k. ir literatūros, istorijos, geografijos mokytojus papildyti pedagogų gretas. Kviečiame registruotis tel. 847-244-4943 arba el. paštu: aviv2008@att.net (Violeta) ar tel. 847-668-1731 (Beata).

◆**Sekmadieninė mokyklėlė lietuvių evangelikų liuteronų Tėviškės parapijoje** (5129 S. Wolf Rd., Western Springs, IL 60558) 2010–2011 mokslo metus pradės rugsėjo 12 d. 11:30 val. p. p. Daugiau informacijos suteiks Irena Kleinaitytė tel.: 708-369-5744.

◆**Atveskite savo vaikučius į Pipirų ratelį!** Kiekvieną savaitę tėveliai su savo vaikučiais gali praleisti keletą valandėlių lietuviškoje aplinkoje dainuodami, žaisdami, kurdami rankdarbius ir pietaudami. Rudens semestras prasideda š. m. rugsėjo 13 d. Kviečiame vaikus nuo 18 mėn. iki 4 metų amžiaus. Galite pasirinkti lankyti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais arba penktadieniais nuo 9:30 val. r. iki 11:30 val. r. Siūlome vieną popietinę klasę trečiadieniais nuo 11:30 val. r. iki 1:30 val. p. p. Renkamės Pasaulio lietuvių centre, Lemont. Kreipkitės į Iloną Didžbalienę tel. 630-544-6686. Vietų nėra daug, tad nelaukite. Registracija vyks tik iki rugsėjo mėnesio pabaigos.

◆**ALT'as minės Žalgio mūšio 600 metų jubiliejų** rugsėjo 18 d., šeštadienį, 4 val. p. p. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre (5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636). Ta pačia proga bus pristatyta istoriko prof. Mečislavo Jučo knyga „Vytautas Didysis (1350 – 1430.10.27)“. Vyks paroda „Žalgio pergalės atmintis“. Ekrane matysime ir knygos autorių prof. Mečislovą Jučą. Nepraleiskime progos įsigyti naujausią istorinę kny-

gą ir prisiminkime reikšmingą Lietuvos istoriją.

Prof. Mečislavas Jučas

◆**FSS Čikagos skyriaus 1-oji sueiga** įvyks rugsėjo 17 d., penktadienį, 6:30 val. v. Pasaulio lietuvių centro posėdžių kambaryje. Laukiame gausaus narių dalyvavimo. Tel. pasiteiravimui 630-257-2558.

◆**Spalio 10 d., sekmadienį, Lietuvių liuteronų Ziono parapija** (9000 S. Menard Ave., Oak Lawn, IL 60453) švęs savo šimtmetį. Šventėje dalyvaus Daniel Gilbert, President of Northern Illinois District LCMS ir evangelikų liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis iš Lietuvos. Iškilmingi pietūs bus Chateau Del-Mar, 8200 W. 95th St., Hickory Hills, IL. Pietų kaina – 35 dol. suaugusiems, 15 dol. vaikams. Bilietus galite užsisakyti iki rugsėjo 10 d. parapijos raštinėje arba tel. 708-422-1433 arba el. paštu zionlith-lutheran@aol.com.

◆**A. a. Vacio Saliklio mirties pranešimas** turėjo būti atspausdintas rugpjūčio 27 d. ir 28 d. „Draugas“ atsiprašo, už neišspausdinimą rugpjūčio 28 d.

IŠ ARTI IR TOLI...

◆**Wisconsin Historical Society Auditorium**, 816 State St., Madison, WI, rugsėjo 9 d., ketvirtadienį, 7 val. v. Matt Carter skaitys paskaitą „Archaeology in the Waters of the World: A Hands-on Perspective on International Underwater Archaeology“. Laimėjęs stipendiją M. Carter 2009 m. keliavo po įvairias šalis ir domėjosi povandeniniu pasauliu. Be ežerų Ispanijoje, Meksikoje, Wisconsin, jis tyrinėjo ir Luokesos ežerą Molėtuose. Paskaitininkas pasidalins savo tyrimų rezultatais ir parodys dokumentinį filmą apie savo darbą.

Marijos Nekalto Prasidėjimo seserys kviečia sekmadienį, rugsėjo 12 d., atvykti į seselių sodybą Putnam, CT, ir sutikti rudenį ramiu pamąstymu

9:30 val. r. – atvykimas – ramus pabuvimas sodyboje: įkvėpsite ramumo dvasios, susitelksite, gėrėsitės kalbančia tyła, pasinaudosite galimybe išpažinėti.

10:30 val. r. – pasvarstymas/pamąstymas: Gyvenime kaip kelionėje – vis pirmyn!

11:30 val. r. – šv. Mišios Palaimintojo Jurgio Matulaičio salėje

12:30 val. p. p. – pietūs – (auka 10 dol.)

1:45 val. p. p. – pasvarstymas/pamąstymas: Marija – krikščionio gyvenime.

Daugiau informacijos gausite
tel. **860-928-7955** arba el. paštu **sesigne@gmail.com**

Berčiunuose prie Panevėžio rugpjūčio mėn. vyko Prieškongresinė šimtmečio ateitininkų stovykla, į kurią susirinko per 300 įvairaus amžiaus dalyvių. Moksleiviams stovykloje vadovavo ir Amerikos lietuviai – studentai ateitininkai. Rugpjūčio 4 d. Šiaurės Amerikos ateitininkų stipendininkai ir Lietuvių išeivijos studentų stažuotės (LISS) programos dalyviai bei ateitininkai stovykloje suruošė „Išeivijos laužą“.

Nuotraukoje, darytoje prieš prasidedant „Išeivijos laužo“ programai, įsimamžino SAA (daugiausia iš JAV) stovyklos dalyviai. Stovykloje dalyvavo apie 30 asmenų iš JAV bei Kanados, o XVI Ateitininkų kongrese Vilniuje dalyvavo per 50 išeivijos ateitininkų. Galėjai sutikti ir už Lietuvos ribų gyvenančius ateitininkus iš Belgijos, Prancūzijos, Ispanijos, Anglijos, Liuksemburgo, Šveicarijos ir t. t.

Ramunės Kubiliūtės asmeninio archyvo nuotr.

Bendruomenės diena 2009 metais.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Rugsėjo 19 d., sekmadienį, 10:30 val. r. Palaimintojo Jurgio Matulaičio misija visus kviečia į tradicinę Bendruomenės dieną, kuri vyks kiemelyje prie misijos, 14911 127th St., Lemont, IL 60439. Ši diena rengiama jau ketvirtą kartą. Šiemet kartu pažymėsime ir misijos 20-metį. Susirinkime visi kartu pasimelsti, pasivaišinti, pabendrauti. Tą dieną bus atnašaujamos tik vienos šv. Mišios. Laukiame tarnystės savanorių. Tel. pasiteiravimui 630-257-5613.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis

30 metų darbo patirtis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 8:30 v.r. iki 5 v.p.p.
Šeštad. 8:30 v.r. iki 12:30 v.p.p.
www.johngibaitis.com
gibaitis@aol.com

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

Advokatas Vytenis Lietuvninkas

4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL

Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS

6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą